

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

KANSALLINEN TULOREKIS- TERI JA SEN VAIKUTUKSET PALKANLASKENNASSA

TEKIJÄ: Riikka Heikinmaa

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala			
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Riikka Heikinmaa			
Työn nimi Kansallinen tulorekisteri ja sen vaikutukset palkanlaskennassa			
Päiväys	16.4.2018	Sivumäärä/Liitteet	35/1
Ohjaaja(t) Sirpa Grönholm			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Palkanlaskennan käytännöt ovat muuttumassa, kun käyttöön otetaan kansallinen tulorekisteri vuoden 2019 alusta. Käyttöä laajennetaan vielä useammille käyttäjille vuonna 2020. Tämä rekisteri tulee muuttamaan kaikki ilmoituskäytännöt, sekä kausi-ilmoittamisen että vuosi-ilmoittamisen. Tulorekisteriin siirtyminen tulee vaatimaan toimia myös sen käyttäjiltä.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena tutkimustyönä, jossa tutkin kansallista tulorekisteriä sekä sen vaikutuksia erityisesti palkanlaskentaan. Työn tavoitteena oli toteuttaa kattava selvitys tulorekisteristä, mikä se on ja miten se tulee käytännössä toimimaan.</p> <p>Opinnäytetyöhön on sisällytetty kattavasti saatavilla olevat tiedot tulorekisteriin liittyen sekä nykyiset vuosi-ilmoittamismenetelmät. Työssä on hyödynnetty useita eri lähteitä, mutta pääasissa Verohallinnon tuottamaa tietoa tulorekisteristä. Itse tulorekisteristä ei ole julkaistu vielä kirjallisuutta, mutta tätä on kuitenkin hyödynnetty nykyisten vuosi-ilmoitusten tutkimisessa. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna joulukuussa 2017 ja haastateltava oli Eteran tuotepäällikkö. Haastattelulla pyrin selvittämään, miten tulorekisteri tulee toimimaan käytännön tasolla, miten siihen on jo varauduttu ja mitä ajatuksia se uudistuksena on herättänyt.</p> <p>Opinnäytetyöstä on hyötyä sekä työnantajille että tilitoimiston palkanlaskijoille, joita uudistus tulee koskettamaan eniten. Lisäksi työstä voivat hyötyä kaikki tulorekisterin käyttäjät, jotka eivät siihen ole vielä perehtyneet. Työstä löytyy monipuolista tietoa tulorekisteristä, sen vaikutuksista ja uusista käytännöistä.</p> <p>Työn tuloksena saadaan selkokieltä oleva selvitys tulorekisteristä ja sen vaikutuksista. Ennen käyttöönottoa tulorekisteri vaikuttaa hyvältä uudistukselta, vaikka jotkin käytännöt saattavatkin vaikeuttaa sen myötä. Tulorekisteri tähtää erityisesti hallinnollisen taakan keventämiseen ja näillä näkymin se on siinä myös onnistumassa.</p> <p>Työhön on mahdollista toteuttaa jatkotutkimus sen jälkeen, kun tulorekisteri on otettu käyttöön. Tähän tarvittaisiin selvitystä siitä, miten tulorekisterin käyttöönotto on onnistunut ja miten sen käyttäjät ovat kokeneet tulorekisterin käytön, hyvänä vai huonona uudistuksena. Lisäksi olisi mahdollista tutkia, ovatko kaikki käytännöt toteutuneet niin kuin etukäteen suunniteltiin.</p>			
Avainsanat Kansallinen tulorekisteri, palkanlaskenta, vuosi-ilmoittaminen			

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration			
Author(s) Riikka Heikinmaa			
Title of Thesis Incomes register and its influence in payroll computation			
Date	16.4.2018	Pages/Appendices	35/1
Supervisor(s) Sirpa Grönholm			
Client Organisation /Partners			
<p>Abstract</p> <p>The methods of payroll computations are facing some big changes when the national incomes register is taken into action at the beginning of the year 2019. The use of the register is being extended to an even broader user base in the year 2020. This register will change all the announcement methods, the period reporting and the annual reporting. The transition to the incomes register will need actions also from its users.</p> <p>The thesis was implemented as a qualitative research in which I research the forthcoming incomes register and its influence especially on payroll computation. The purpose of this thesis is to conduct an extensive research into what the incomes register is and how it will work in use.</p> <p>The available information on the incomes register and present annual reporting is applied broadly in the thesis. In the information part, several references are exploited but in the incomes register part, however, they are mainly derived from Tax administration. There is not yet any literature of the register but I have already exploited applicable information in the annual reporting theory part. The interview was carried out as a theme interview in December 2017 and the interviewed person was a product manager from Etera. With the interview I strove to find out how the register will work in action; what actions are being already taken for it and what thoughts it has raised.</p> <p>The thesis will be useful for the employees and for the accountancy firms' payroll clerks, whom this innovation will affect the most. In addition, all the users can find utility from this thesis who are not already familiarized with the register. This research has diverse information of the register, its effects and the new computations that it will bring.</p> <p>In conclusion, as an outcome of the study this report presents the incomes register and its effects in plain language. Before the implementation, the register seems to be a good innovation even though some procedures may become more difficult. The incomes register attempts to achieve especially relieving of the administrative burden and, for the foreseeable future, it is going to achieve that.</p> <p>To expand the scope of research of the incomes register, a further research could be executed after the register is being taken into action. This would need additional study of how the register implementation succeeded and how the users have experienced its use, as a benefit or as a disadvantage. Additionally, it could be possible to research if all methods work as they were planned to.</p>			
<p>Keywords Incomes register, payroll computation, annual reporting</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	TYÖNANTAJAN ILMOITTAMISVELVOLLISUUS	7
2.1	Veroilmoitus oma-aloitteisista veroista	7
2.2	Vuosi-ilmoitukset	8
3	KANSALLINEN TULOREKISTERI	12
3.1	Palkkatietojen ilmoittaminen tulorekisteriin	13
3.2	Tulorekisterin tausta ja tavoitteet.....	18
3.3	KATRE-hanke.....	19
3.4	Tulorekisterin käyttöönotto.....	21
3.5	Tulorekisterin hyödyt ja haasteet	23
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	26
4.1	Aloitukset ja suunnittelu.....	26
4.2	Toteutus	26
5	HAASTATTELU TULOREKISTERISTÄ.....	28
6	POHDINTA.....	30
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	32
	LIITE 1: HAASTATTELU.....	35

1 JOHDANTO

Taloushallintoala on suuressa muutoksessa niin lainsäädännöllisesti kuin teknisestikin. Yksi isoista muutoksista tulee olemaan kansallinen tulorekisteri. Tulorekisteri tulee onnistuessaan keventämään huomattavasti yritysten hallinnollista taakkaa vähentämällä moneen eri paikkaan raportointia. (Opin-ahjo 2016.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, mikä tulorekisteri on ja miten se tulee vaikuttamaan käytännössä erityisesti palkanlaskentaan sekä mitä sen käyttöönottoon vaaditaan. Opinnäytetyö pyrkii myös selvittämään tulorekisterin tuomia hyötyjä. Työssä tulee myös esille palkanlaskennan kuukausi- ja vuosi-ilmoittamisen käytännöt tällä hetkellä, ennen tulorekisterin käyttöönottoa.

Työni tutkimuskysymyksiä ovat:

- Mikä kansallinen tulorekisteri on?
- Miten kansallinen tulorekisteri tulee vaikuttamaan palkanlaskennan käytäntöihin?

Tulorekisteri on valtiovarainministeriön sekä Verohallinnon vetämä yhteishanke, joka otetaan käyttöön vuoden 2019 alusta (Tulorekisteri, 2018-03-08).

Opinnäytetyöni aiheen valitsin omasta kiinnostuksesta palkkahallintoa sekä sen käytäntöjä kohtaan. Tulorekisteri tulee olemaan suuri muutos erityisesti palkkahallinnossa ja palkanlaskijana haluan olla varautunut tähän jo etukäteen ennen sen tuloa. Aiheen valintaan vaikutti myös se, että rekisteriä ei ole ehditty vielä tutkimaan laajemmin. Yhtenä valintaan vaikuttavana tekijänä on läheistenieni pienyrittäjä ja heidän palkanmaksunsa muuttuminen ja vähäinen tietoisuus tulevasta uudistuksesta.

Monen pienyrittäjän tulee itse ottaa selvää tulorekisteristä ja kaikki eivät siitä ole välttämättä vielä edes kuulleet. Työ antaa hyvän kuvan siitä, mikä tulorekisteri on ja mitä se vaatii yritykseltä, kun se tullaan ottamaan käyttöön. Vielä rekisterin käyttöönotonkin jälkeen työstä löytyy helposti, miten eri käytännöt toimivat.

Työ toteutetaan laadullisena tutkimustyönä, jossa ensin tutkitaan vuosi-ilmoittamisen nykyistä käytäntöä ja sen jälkeen perehdytään tulorekisteriin sekä sen tuomiin muutoksiin kattavasti. Lopuksi teen haastattelun, jossa pyrin selvittämään tietoa tulorekisteristä jo käytännön tasolla sekä mitä mielipiteitä se on tuonut esiin työeläkeyhtiössä.

Työ tulee olemaan tarpeellinen kaikille säännöllisesti palkkoja maksaville työnantajille sekä palkanlaskijoille, joita uudistus koskee eniten. Opinnäytetyöstä löytyy tarpeellinen tieto tulevasta tulorekisteristä ja siitä, miten sen käyttöönottoon tulee varautua etukäteen. Tarkoituksena on olla hyödyksi esimerkiksi pienille työnantajille, jotka joutuvat perehtymään itse rekisteriin eikä heillä ole suurta organisaatiota hoitamassa tulorekisteriin siirtymistä. Myös tilitoimistoista varsinkin palkanlaskijat pystyvät hyödyntämään työtä, jotta he tietävät mitä muutos tulee aiheuttamaan tulorekisteriin siirtymisen jälkeen vuonna 2019.

Opinnäytetyössä on käytetty lyhenteitä, jotka ovat:

- EK = Elinkeinoelämän keskusliitto
- ETK = Eläketurvakeskus
- TEM = Työ- ja elinkeinoministeriö
- TVR = Työttömyysvakuutusrahasto

Yhteistyökumppanina opinnäytetyössä toimii entisen Eteran tuotepäällikkö Eija Savolainen, ketä kävin haastattelemassa joulukuun 2017 aikana Helsingin Työhuone Pasilassa.

2 TYÖNANTAJAN ILMOITTAMISVELVOLLISUUS

Työnantajan on toimitettava työntekijän palkasta ennakonpidätys sekä maksettava sairausvakuutusmaksu maksettujen palkkojen perusteella. Työntekijälle on otettava myös eläkevakuutus, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutus sekä työttömyysturvavakuutus. Jokaiseen näihin vakuutuksiin liittyvät ilmoitusten toimittamisvelvollisuus sekä maksujen tilitysvelvollisuus. (Mattinen, Parnila, Orlando 2015, 69.)

2.1 Veroilmoitus oma-aloitteisista veroista

Säännöllisesti palkkaa maksavan työnantajan on annettava verohallinnolle veroilmoitus oma-aloitteisista veroista joko kuukausittain tai neljännesvuosittain. Sähköisen veroilmoituksen on oltava perillä verohallinnolla palkanmaksua seuraavan kuukauden 12. päivä ja paperisen on oltava perillä jo 7. päivä. Säännöllisen työnantajan on annettava ilmoitus joka kuukausi, vaikka palkkoja ei maksettaisi-kaan. Ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu maksetaan verohallinnolle viimeistään palkan maksua seuraavan kuukauden 12. päivä. Neljännesvuosi-ilmoittamisen pariin voivat hakea yritykset, joiden liikevaihto on vuoden aikana enintään 50 000€ ja joilla ei ole verotuksessa ilmoitus- tai maksupuutteita. (Mattinen ym. 2015, 64.)

Satunnaisesti palkkaa maksava työnantaja antaa ilmoituksen vain palkkaa maksaessaan. Tällöin työnantajan ei tarvitse tehdä ilmoitusta, jos jossain kuussa ei ole maksettu ollenkaan palkkoja, toisin kuin säännöllisen työnantajan. Eräpäivät ilmoituksen jättämiselle ja ennakonpidätysten sekä sairausvakuutusmaksun maksamiselle ovat samat, kuin säännöllisellä työnantajalla. (Mattinen ym. 2015, 65.)

Veroilmoituksella oma-aloitteisista veroista tulee ilmoittaa joka kuukausi seuraavat tiedot:

- Verovelvollisen nimi
- Y-tunnus
- Ilmoitusjakso (kuukausi tai neljännesvuosi)
- Kohdekausi (esimerkiksi kesäkuu muodossa 06)
- Vuosi (muodossa 2018)

Seuraavat tiedot ilmoitetaan, jos niissä on jotain ilmoitettavaa:

- Ennakonpidätyksen alaiset palkat ja muut suoritukset
- Toimitettu ennakonpidätys
- Lähdeveron alaiset palkat ja muut suoritukset
- Lähdevero palkoista yms.
- Sairausvakuutusmaksun alaiset palkat
- Maksettava työnantajan sairausvakuutusmaksu.

Jos jonakin kuukautena ei ole palkanmaksua, ilmoitukseen täytetään kohta "Ei palkanmaksua". Tämän voi ilmoittaa myös maksimissaan kuusi kuukautta eteenpäin, jos työnantajalla on jo etukäteen tiedossa, ettei palkanmaksua ole jonakin kuukautena ollenkaan. (Mattinen ym. 2015, 64-65.)

Veroilmoitus oma-aloitteisista veroista on lähetettävä uudestaan mahdollisimman pian, mikäli sillä on annettu virheellisiä tietoja. Tällöin ilmoitetaan vain muutosten määrä virheellisissä kohdissa. Jos maksettavaa veroa on ilmoitettu liian paljon, voidaan korjaus tehdä seuraavassa veroilmoituksessa. (Mattinen ym. 2015, 68.)

Myöhässä saapuneesta veroilmoituksesta aiheutuu myöhästymismaksua jokaiselle myöhässä ilmoitetulle verolajille 15 prosentin vuotuisen korkokannan mukaan. Vähimmäismäärä on kuitenkin 5 euroa ja enimmäismäärä on 15 000 euroa. Myöhästymismaksu on 5 euroa, jos palkkoja ei ole maksettu, mutta ilmoitus olisi pitänyt kuitenkin tehdä. Julkiseen verovelkarekisteriin tulee merkintä puuttuvasta veroilmoituksesta. (Mattinen ym. 2015, 68.)

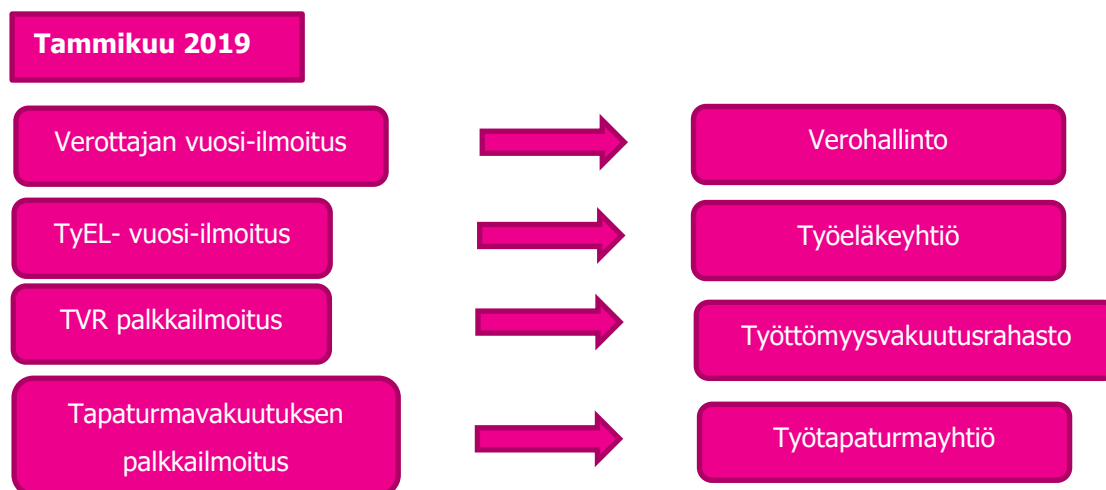
Jokaisella työnantajasuorituksia ja arvonlisäveroa maksavalla yrityksellä on käytössä OmaVero-palvelu, joka korvasi aiemman verotili-palvelun vuonna 2017. OmaVero-palvelussa yritykset voivat muun muassa antaa ilmoituksen oma-aloitteisista veroista (työnantajasuorituksista) sekä tarkastella ilmoituksiin liittyviä tietoja sekä vastata selvityspyyntöihin, jotka liittyvät ilmoituksiin. Yhteisön puolesta asioija (esimerkiksi kirjanpitäjä tai palkanlaskija) voi tarkastella myös yrityksen verosaldoja. (Verohallinto, s.a.d.)

Jos työnantajasuorituksia on maksettu ilmoitettu määrä, summa on nolla euroa. Saldo on negatiivinen, jos suorituksia on maksettu liian vähän tai niitä ei ole maksettu eräpäivään mennessä ollenkaan. Saldo voi olla myös positiivinen, jos veroja on maksettu enemmän kuin niitä on ilmoitettu. Maksamattomista veroista joutuu maksamaan viivästyskorkoa, joka tarkistetaan vuosittain. Maksamattomista veroista huomautetaan kaksi kertaa, jonka jälkeen ne siirtyvät perintään. (Mattila ym. 2015, 69.)

2.2 Vuosi-ilmoitukset

Työnantajan on annettava vuosittain ilmoitukset palkoista Verohallintoon, eläkevakuutusyhtiöön, tapaturmavakuutusyhtiöön sekä työttömyysvakuutusrahastoon. Viimeinen ilmoittamispäivä on pääosin viimeinen päivä tammikuuta. (Mattila ym. 2015, 69.)

KUVIO 1. Vuosi-ilmoittaminen (Mattila, Parnila, Orlando 2015).

Verottajan vuosi-ilmoituksen on oltava verohallinnossa tammikuun viimeisenä päivänä. Ilmoitus on tehtävä sähköisesti, jos työntekijöitä on ollut yli 15 yrityksen palveluksessa. Verohallinnolle ilmoitetaan vuosi-ilmoituksella maksajakohtaiset tiedot koko vuoden ajalta maksetuista palkoista. Palkan maksupäivä ratkaisee sen, minkä vuoden vuosi-ilmoituksella ne ilmoitetaan verottajalle, kertymisajankohdalla ei ole merkitystä. Ilmoituksella ilmoitetaan kaikki työntekijöille maksetut suoritukset sekä niistä tehdyt vähennykset. Eri suorituslajit ilmoitetaan omilla tunnuksillaan esimerkiksi verottomat matkakustannukset, joten niiden kannattaa olla oikein perustettuina palkanlaskentaohjelmaan, jotta tiedot saadaan helposti siirrettyä tai tulostettua sähköiseen tiedostoon oikein. Myös luontoisedut ilmoitetaan vuosi-ilmoituksella. Ne ilmoitetaan sen suuruusina kuin ne on otettu huomioon ennakonpidätystä laskiessa. Luontoisedut tulee ilmoittaa, vaikka niistä olisikin maksettu verotusarvon mukainen määrä. Vuosi-ilmoitustiedot on mahdollista tulostaa suoraan sähköiseen muotoon suurimmasta osasta palkanlaskentajärjestelmiä. Ilmoitusten täyttämässä on kuitenkin vuosittain pieniä muutoksia, joten vuoden alussa on tärkeää tarkistaa, että kaikki määräykset ovat järjestelmässä oikein. (Mattila ym. 2015, 69-70.) Vielä vuosi-ilmoitusta tehtäessä luvut on hyvä täsmäyttää vuoden aikana maksettuihin palkkoihin turhien virheiden välttämiseksi. Vuosi-ilmoitusta on kuitenkin mahdollista korjata antamalla uusi korvaava ilmoitus Verohallinnolle (Verohallinto, s.a.e).

Verohallinnon vuosi-ilmoituksen laiminlyöntimaksu on vähintään 100 euroa ja enintään se voi olla 2000 euroa, jos:

- ilman pätevää syytä ilmoitus on annettu myöhässä,
- on annettu kehoitus puutteellisen tiedon korjaamiseen, mutta sitä ei ole noudatettu tai
- tiedot on annettu muulla tavalla, kuin Verohallinnon määräämällä tavalla eikä tätä ole korjattu kehotuksesta huolimatta.

Laiminlyöntimaksu voi olla enintään 5000 euroa, jos vuosi-ilmoitus on annettu olennaisesti virheellisenä tai puutteellisenä tai tiedot on lähetetty vasta kehotuksen jälkeen. Laiminlyöntimaksun on mahdollista nousta jopa 15 000 euroon, jos ilmoitusta ei anneta ollenkaan tai se on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta annettu olennaisesti väärin tiedoin. Lykkäystä vuosi-ilmoitukselle voi saada

maksimissaan 10 päivää ja sitä on haettava perustellulla kirjallisella hakemuksella. (Mattila ym. 2015, 70-71.)

Eläkevakuutuksen vuosi-ilmoitus tulee lähettää viimeistään tammikuun viimeisenä päivänä. Vakuutusyhtiö lähettää laskuja yrityksen ennakoiman palkkasumman mukaan 1-12 kertaa vuodessa. Vuosi-ilmoituksen perusteella lasketaan vasta lopullinen eläkevakuutusmaksu. Loppulaskelma sekä lisälasku tai palautusilmoitus tulee eläkevakuutusyhtiöltä helmi-huhtikuun aikana. Jos ilmoitustapana on vuosi-ilmoitus, alkaneet ja päättyneet työsuhteet tulee ilmoittaa neljännesvuosittain eläkevakuutusyhtiöön. Kuukausi-ilmoittaja lähettää tiedot maksetuista palkoista eläkevakuutusyhtiöön palkanmaksua seuraavan kuukauden alussa, eikä sen täydy lähettää tietoja työsuhteiden alkamis- tai päättymispäivistä. (Mattila ym. 2015, 53, 71.)

Vuosi-ilmoituksella ilmoitetaan työntekijöiden nimet, henkilötunnukset sekä vuoden ajalta TyEL-ansiot. Ilmoituksella ilmoitetaan myös vuoden aikana alkaneiden työsuhteiden alkupäivät sekä päättyneiden työsuhteiden päättymispäivät. Työsuhde tulee päättää TyEL-ilmoituksella, jos työntekijä on palkattomalla vapaalla esimerkiksi opintovapaalla tai lomautettuna. Työsuhteen päättymispäivä on tällöin työntekijän viimeinen työssäolopäivä kyseisenä vuonna. Työntekijän palatessa töihin palkattomalta vapaalta työsuhteen alkupäiväksi ilmoitetaan ensimmäinen työssäolopäivä. Mikäli työntekijälle maksetaan palkattoman poissaolonsa aikana palkkaa, se ilmoitetaan sen vuoden tuloksi, milloin se on maksettu. Jos tämä on ainut, mitä työntekijälle maksetaan koko vuoden ajalta, työsuhteen alkamis- ja päättymispäivät on ilmoitettava siten kuin työntekijä olisi ollut maksukuukauden ajan työssä. Palkatonta poissaoloa ei tarvitse ilmoittaa erikseen, jos se alkaa sekä loppuu saman kalenterivuoden aikana. (Mattila ym. 2015, 71.)

Tapaturmavakuutuksen alaiset palkat ilmoitetaan erillisellä lomakkeella, jonka tapaturmavakuutusyhtiö lähettää työnantajalle. Tämän palautusaika on joko tammikuun tai helmikuun viimeinen päivä, riippuen yhtiöstä. Yritys arvioi vakuutusyhtiölle palkat vuoden ajalta, jonka mukaan vakuutusyhtiö laskuttaa yritystä. Ilmoituksella tulee tulla myös ilmi henkilöiden ammattiluokat, jotta maksu vastaa tehdyn työn vaarallisuutta (Kukkonen & Karmavalo 2006, 159). Samalla tavoin kuin työeläkemaksussa, ilmoituksen perusteella määräytyy loppulaskun tai palautusmaksun suuruus tapaturmavakuutukselle sekä ryhmähenkivakuutukselle. (Mattila ym 2015, 57, 71.)

TVR:n ilmoituksen voi nykyään tehdä sähköisesti ja sen palautuspäivä on myös tammikuun viimeinen (Mattila ym. 2015, 71.) Rahastoon tarvitsee ilmoittaa vain vuoden aikana maksetut palkat, joiden perusteella se lähettää tasausmaksun ennakkomaksuista. Tämä tasausmaksu voi olla joko palautusta tai loppulasku. (TVR 2018.) Jos myöhemmin tarvitsee tehdä korjauksia ilmoitettuun palkkasummaan, toimitetaan TVR:lle uusi ilmoitus ja kirjataan lisätietoihin perusteet korjaukselle (TVR 2015).

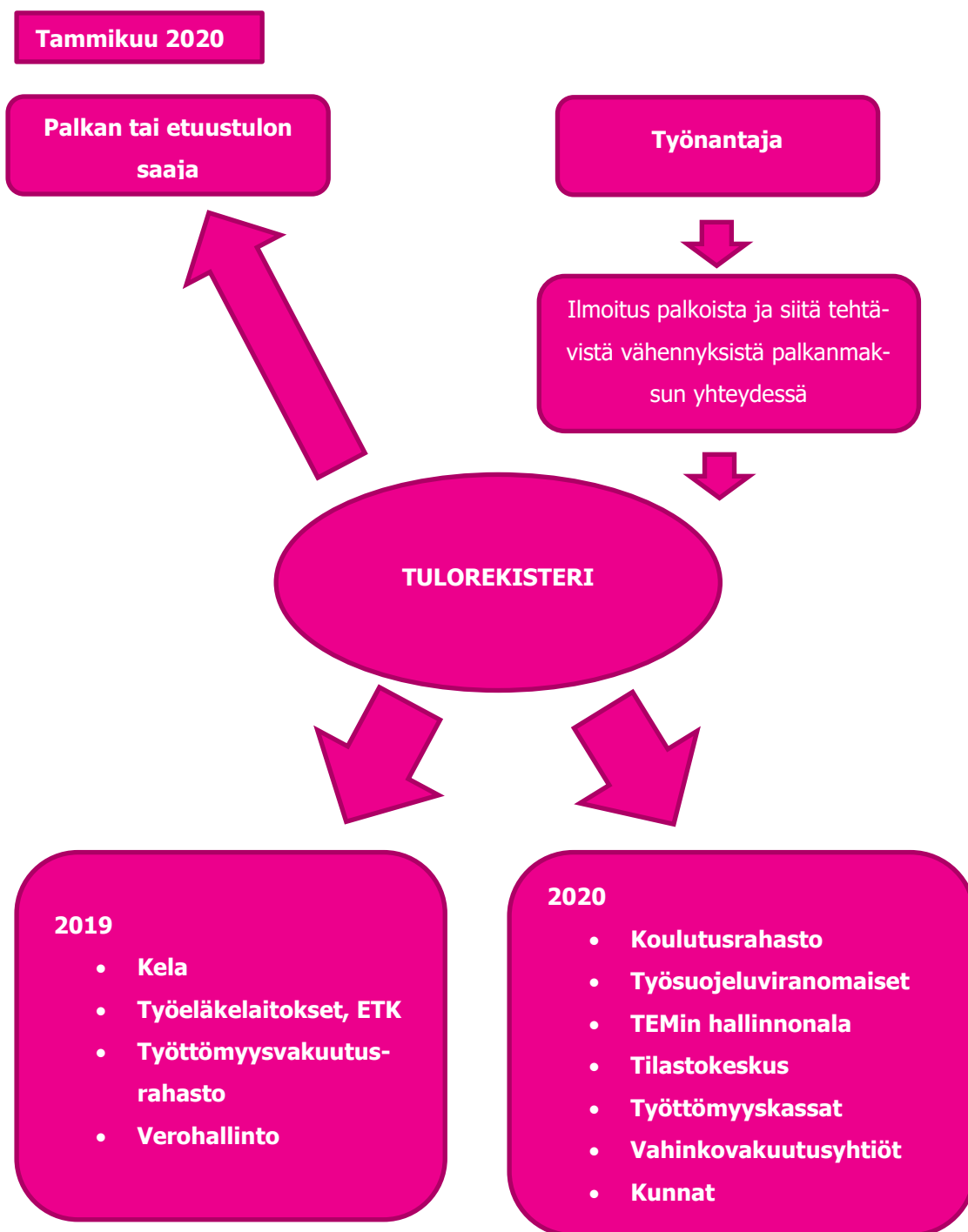
Tilitoimistojen on tehtävä vuosi-ilmoitukset jokaiselle asiakasyritykselleen. Nämä vaativat paljon työtä varsinkin, jos asiakasyrityksiä on useita ja niissä on useampia työntekijöitä. Jokaiselle yrityk-

selle on tehtävä jokainen ilmoitus erikseen ja ne on lähetettävä eri tahoille, tapaturmavakuutusilmoitukset monesti vielä paperisesti, kun muut ilmoitukset voidaan lähettää sähköisesti esimerkiksi Tyvi-palvelun kautta.

3 KANSALLINEN TULOREKISTERI

Kansallinen tulorekisteri otetaan käyttöön koko Suomessa vuoden 2019 alusta. Laki tulotietojärjestelmästä tuli voimaan jo 16.1.2018. Tämä laki luo lainsäädännölliset puitteet tulorekisterille. (Eduskunta 2017.)

Sähköiseen tulorekisteriin työnantajat tai tulon tai etuuden maksajat ilmoittavat palkan- tai edunsaajien palkka-, eläke- ja etuustiedot. Tiedot ilmoitetaan tulorekisteriin tulonsaajakohtaisesti ja reaaliaikaisesti, esimerkiksi heti palkanmaksun yhteydessä. Tulorekisteri on sähköinen tietokanta, joten myös sähköinen asiointi on perusedellytys. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

KUVIO 2. Tulorekisteri (Verohallinto, s.a.a.)

Kansallinen tulorekisteri otetaan käyttöön kahdessa eri vaiheessa, joista ensimmäinen alkaa vuoden 2019 ja toinen vuoden 2020 alussa. (ks. kuvio 2). Ensimmäisessä vaiheessa tulorekisteriin ilmoitetaan palkansaajien palkkatiedot. Palkkatietoihin kuuluvat bruttopalkka kaikkine lisineen ja korvauksineen sekä kaikki vähennykset palkasta eli työeläkevakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu ja sairausvakuutusmaksu. Kaikkien palkkatietojen maksajien tulee ottaa tulorekisteri käyttöön heti 2019 vuoden alusta. Ensimmäisessä vaiheessa tulorekisterin tietoja tulevat käyttämään Verohallinto, Kela, TVR ja työeläkelaitokset sekä ETK. (Verohallinto, s.a.a.)

Toisessa vaiheessa tulorekisteriin ilmoitetaan myös eläke- ja etuustiedot. Näihin kuuluvat esimerkiksi Kelan maksamat etuudet. Ilmoitusvelvollisuus alkaa käyttöönoton yhteydessä eli vuoden 2020 alusta. Käyttäjämäärä laajenee tällöin ja tietoja tulevat käyttämään muun muassa myös tilastokeskus, vahinkovakuuttajat, työttömyyskassa ja työsuojeluviranomainen. Viranomaisille ei kuitenkaan luoda uusia oikeuksia tulorekisterin myötä, joten he eivät pääse tarkastelemaan palkansaajien kaikkia tietoja, vaan vain niitä, joihin heille on oikeudet ja mitä he tarvitsevat toiminnassaan. Oikeuksia kullekin taholle säädellään lainsäädännön perusteella. (Verohallinto s.a.a.)

Tulorekisteri tulee koskemaan vain ilmoittamisen määräpäiviä eikä se tule vaikuttamaan maksamisen velvoitteisiin tai rahavirtoihin. Esimerkiksi kausiveroilmoituksen eräpäivä tulee säilymään edelleen palkanmaksusta seuraavan kuukauden 12. päivänä. Tulorekisteri ei tule myöskään poistamaan palkkalaskelmia tai tuloveroilmoittamista. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

3.1 Palkkatietojen ilmoittaminen tulorekisteriin

Tarvittavat tiedot on mahdollista ilmoittaa tulorekisteriin neljää eri kanavaa pitkin. Ensimmäinen ja suositteluin näistä on tekninen rajapinta, jolloin tiedot tulorekisteriin siirtyvät suoraan palkkahallinnon järjestelmästä. Teknisen rajapinnan käyttö ei vaadi ilmoittajalta erillistä kirjautumista johonkin ilmoittamisen kanavaan tai toiseen järjestelmään. Tämä vaatii sen, että tulorekisteri on integroituna palkkahallintojärjestelmään. Rajapinnan käyttö vaatii myös erillisen varmenteen hakemista. (Tulorekisteri, 2018-02-08.) Tämä varmenne on pyydettävä varmennepalvelusta ja sitä käytetään asiakkaan tunnistamiseen sekä sähköiseen allekirjoittamiseen niihin aineistoihin, jotka toimitetaan tulorekisteriin (Tulorekisteri, 2018-03-08).

Toinen mahdollinen ilmoituskanava on sähköisen asiointipalvelun latauspalvelu. Tiedot ladataan tällöin erillisenä tiedostona ja tämä tulee vaatimaan erillisen kirjautumisen asiointipalveluun tulorekisteri.fi- sivulla. Palveluun tullaan kirjautumaan Suomi.fi- tunnistautumisella, joten siellä ei käytetä erillistä varmennetta. Tämä ilmoitustapa vaatii myös sen, että yrityksen nimenkirjoitusoikeudellinen, esimerkiksi toimitusjohtaja, valtuuttaa ilmoittajan tulorekisterin rooleihin. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Sähköisessä asiointipalvelussa on myös verkkolomake, jonka avulla tiedot voidaan ilmoittaa rekisteriin. Tällöin tiedot syötetään lomakkeeseen manuaalisesti. Tässä tapauksessa varmennetta ei tarvita, sillä myöskään yhteyttä palkkahallintojärjestelmään ei ole. Myös tietojen lomakkeella ilmoittaminen

vaatii sähköiseen asiointipalveluun kirjautumisen erillisillä Suomi.fi- tunnituksella. Koska rekisteri toimii vain sähköisesti, tiedot on mahdollista ilmoittaa paperilomakkeella vain erityistapauksissa. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Tulorekisteri poistaa saman palkkatiedon moneen kertaan ilmoittamisen eri paikkoihin, joten myös ilmoittamisen rytmi tulee muuttumaan. Palkoista tehtävät ilmoitukset eivät painotu enää vain kuukauden ja vuoden loppuun, vaan ne jakautuvat tasaisesti koko vuodelle palkanmaksujen yhteyteen. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Tulorekisteriin ilmoitettavat tiedot jaetaan kahteen eri ilmoitukseen. Ensimmäinen näistä on palkkatietoilmoitus, johon sisältyy sekä pakolliset tiedot että täydentävät tiedot. Pakollisiin tietoihin kuuluu palkanmaksukausi ja -päivä sekä maksettavien suoritusten tulolajit. Täydentävät tiedot ovat lisätietoja, jotka saadaan suurimmaksi osaksi jo palkkahallinnon tietojärjestelmistä ja ne liittyvät johonkin pakollisena tietona ilmoitettavaan erään. Näitä ovat esimerkiksi poissaolot ja palvelussuhdetiedot. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Toinen näistä ilmoituksista on työnantajan erillisilmoitus, jossa ilmoitetaan niitä tietoja, joita ei ilmoiteta palkkatietoilmoituksella. Tulorekisteriin ei ilmoiteta niin sanottua turhaa tietoa, sillä joku käyttäjästä tarvitsee jokaista ilmoitettavaa tietoa. Rekisteriin tullaan ilmoittamaan matkakustannukset sekä palkkaennakot, vaikka varsinaista rahapalkkaa ei maksettaisikaan. Myös luontoisedut tulee ilmoittaa rekisteriin kuukausittain. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Tulorekisteriin on määritelty erilaisia tulolajeja, jotka vastaavat palkanlaskentajärjestelmässä olevia palkkalajeja. Rekisterissä tulolajeja voi kuitenkin olla vähemmän kuin palkkalajeja, joten jotkut palkkalajit voidaan määrittää samalle käytössä olevalle tulolajille. Tulolajit on eritelty tiedon käyttäjien ja heidän tarpeidensa mukaan. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Virheellinen ilmoitus on korjattava heti, kun se havaitaan. Jos tulonsaaja huomaa tämän virheen, hänen tulee ilmoittaa tästä ja pyytää korjausta suoritukseen sen maksajalta. Tietoja on mahdollista korjata niin kauan, kuin niitä rekisterissä säilytetään eli 10 vuotta. Rekisteriin korjataan kuitenkin vain 1.1.2019 ja siitä eteenpäin annettuja tietoja, joten aiempien suoritusten tietojen korjauksia ei tehdä rekisteriin. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Ilmoitukset korjataan korvaavalla menettelyllä eli kaikki tiedot annetaan uudestaan samalla maksupäivällä kuin alkuperäisenkin ilmoitus oli. Korvaavalla ilmoituksella ilmoitetaan siis myös ne tiedot, jotka olivat oikein alkuperäisessä ilmoituksessa. Rekisteriin ei voida kuitenkaan korjata maksettua liिकासuoritusta negatiiviseksi summaksi, vaan se merkitään perusteettomaksi eduksi. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Samalle palkanmaksupäivälle on mahdollista kirjata useampia ilmoituksia, jotka ovat voimassaolevia. Jos ilmoittaja haluaa korjata aiemmin annettua ilmoitusta, hän valitsee "Korvaavan ilmoituksen".

”Uusi ilmoitus” ei korvaa aiemmin annettua ilmoitusta. Korjaukset on kohdennettava oikeaan ilmoitukseen tulorekisterin ilmoitusviitteellä, jonka ilmoittaja saa aina uuden ilmoituksen antamisen yhteydessä. Maksajan on myös mahdollista käyttää maksajan omaa ilmoitusviitettä. Tällöin tulorekisterin suoraan muodostamaa ilmoitusviitettä ei joko haluta tai voida käyttää korjauksessa. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Maksettujen rahapalkkojen ilmoittamiseen on kaksi eri ilmoitustapaa. Näistä suositeltu ja ensisijainen tapa on niin sanottu ilmoitustapa 2. Tällöin tuloja ei tarvitse laskea yhteen vaan ne ilmoitetaan erillisillä tulolajeilla, joista palkka muodostuu. Tulolajit on eritelty sillä perusteella, miten niiden käyttäjät tulevat tietoa tarvitsemaan. Kaikki rekisterin käyttäjät voivat hyödyntää täydentävillä tulolajeilla ilmoitettuja tietoja toiminnassaan, näitä ovat esimerkiksi aikapalkka, urakkapalkka, ylityökorvaus, lomarahaa ja olosuhdelisä. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Toista ilmoitustapaa kutsutaan niin sanotuksi ilmoitustapa 1:ksi. Rahapalkat ilmoitetaan yhteissummana rekisteriin, jolloin maksaja joutuu laskemaan palkkajärjestelmän rahapalkkojen palkkalajit yhteen. Tämä tapa vastaa nykyistä Verohallinnon vuosi-ilmoitusten suorituslajeja, päätoimen ja sivotoimen palkat. Jos palkat ilmoitetaan vain yhteissummana, joku tiedon käyttäjistä joutuu todennäköisesti kysymään lisätietoja palkoista, sillä pelkät yhteissummat eivät riitä kaikille käyttäjille esimerkiksi Kelalle, joka tarvitsee sairauspäivärahopäätökseen tarkempia tietoja maksetuista palkoista. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Jotkut suoritukset on ilmoitettava rekisteriin erikseen, sillä ne eivät sisälly rahapalkkaan. Nämä ovat erikseen ilmoitettavia tulolajeja, jotka ilmoitetaan, mikäli niitä on ollut maksussa kyseisellä palkkaudella. Erikseen ilmoitettavia tulolajeja ovat esimerkiksi luontoisedut, työ- ja käyttökorvaukset ja yksityisen hoidon tuki. Kyseiset erikseen ilmoitettavat tulolajit on ilmoitettava myös joka kuukausi, vaikka rahapalkkaa ei olisikaan erikseen maksussa. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Palkkatietoilmoituksen tulee sisältää seuraavat erät:

- perustiedot/yhteystiedot
- palvelussuhteen tiedot
- vakuuttamistiedot
- palkat/ansiotulot (eriteltynä tai summattuna yhteen)
- erikseen ilmoitettavat tulolajit
- tuloista vähennettävät erät
- poissaolotiedot
- perusteeton etu sekä
- takaisinperintä.

Erillisilmoituksella ilmoitetaan, jos maksukautena ei ole ollut ollenkaan palkanmaksua, työnantajan sairausvakuutusmaksun yhteismäärän sekä tästä määrästä tehtävät vähennykset, joista työnantaja maksaa sairausvakuutusmaksun. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Palkkatiedot ilmoitetaan rekisteriin reaaliaikaisesti eli pääsääntönä toimii, että tietojen on oltava rekisterissä viimeistään viidentenä kalenteripäivänä maksupäivän jälkeen. Maksupäivä on se päivä, kun suoritus on tulonsaajan käytettävissä eli niin sanottu palkkapäivä. (Tulorekisteri, 2017-08-30.)

Näiden tietojen ilmoittamiseen liittyy kuitenkin poikkeustapauksia, kuten pelkkien luontoisetujen maksaminen ilman rahapalkkaa. Nämä on ilmoitettava rekisteriin kuukausittain viimeistään seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Tiedot ilmoitetaan kuitenkin normaalisti viimeistään viidentenä päivänä maksupäivän jälkeen, jos tulonsaajalle maksetaan myös rahasuoritusta. (Tulorekisteri, 2017-08-30.)

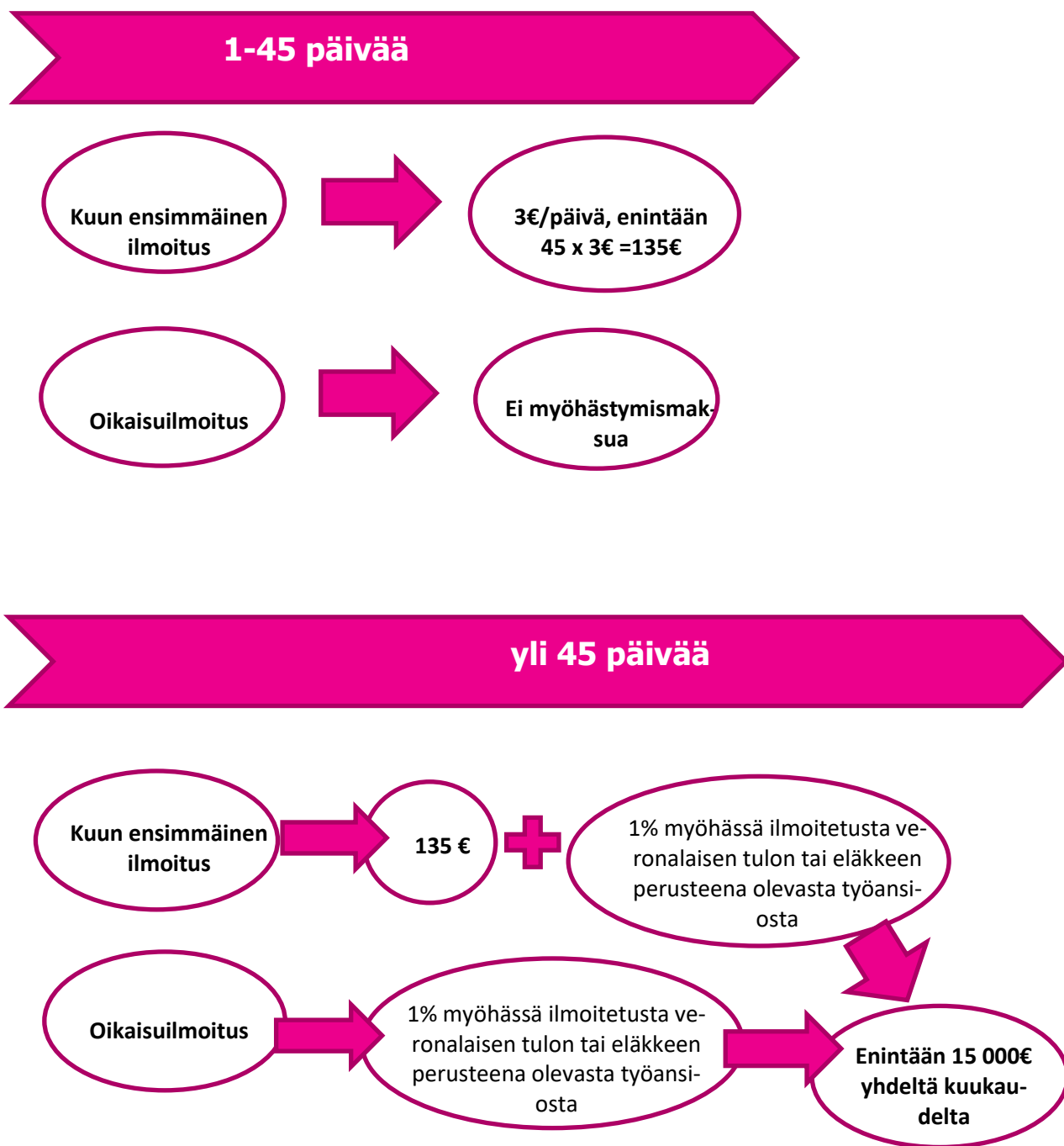
Perusteeton etu on ilmoitettava rekisteriin heti, kun tämä on havaittu. Takaisin maksettujen tietojen määrä tulee ilmoittaa viimeistään viidentenä päivänä sen jälkeen, kun tiedot tästä on saatu kokonaisuudessaan, esimerkiksi tieto perityn määrän maksajasta ja maksun suuruudesta. Erillisilmoitus tulee jättää rekisteriin viimeistään seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Erillisilmoituksella ilmoitetaan myös kyseisen kuukauden maksetut työnantajan sairausvakuutusten yhteismäärä ja tästä mahdollisesti tehdyt vähennykset. (Tulorekisteri, 2017-08-30.)

Täydentäville lisätiedoille ei ole säädetty erikseen määräaika, mutta yleensä näitä tietoja tarvitaan samaan aikaan muiden pakollisten tietojen kanssa. Siksi suositellaankin, että myös täydentävät tiedot annettaisiin samaan aikaan pakollisten tietojen kanssa, jos vain mahdollista. Esimerkiksi palkkakauden poissaolotietoja ei voida ilmoittaa rekisteriin kesken palkkakauden, joten tätä suositellaan ilmoittamaan yhdessä seuraavan palkkakauden pakollisten tietojen kanssa. (Tulorekisteri, 2017-08-30.)

Tietoja rekisteriin voidaan ilmoittaa myös ennen maksupäivää esimerkiksi suoraan palkka-ajosta. Tähän on kuitenkin asetettu rajoitus, että tiedot suorituksista voidaan ilmoittaa aikaisintaan 45 päivää ennen varsinaista maksupäivää. Näihin lukeutuu myös poikkeuksia esimerkiksi työsuhteen kesto, joka voidaan ilmoittaa kokonaisuudessaan sen ollessa määräaikainen vuoden ajan. Palvelusuhteen alkuaikakohdan ilmoittamiseen liittyy sama 45 päivän rajoitus. (Tulorekisteri, 2017-08-30.)

Määräaika pitenee viidestä päivästä kahdeksaan päivään, jos tiedot ilmoitetaan paperisella lomakkeella, mutta tämä on mahdollista vain erityistapauksissa. Näihin erityistapauksiin kuuluu muun muassa kuolinpesät, joilla ei ole mahdollista antaa ilmoituksia sähköisesti. (Tulorekisteri, s.a.d.)

KUVIO 3. Myöhästymismaksun määräytyminen (Tulorekisteri, 2018-02-08).

Jos suoritteiden maksaja laiminlyö ilmoitusvelvollisuutensa, hänelle voidaan määrätä seuraamusmaksuja tästä. Seuraamusmaksu määräytyy tulotietojärjestelmästä annetun lain mukaan. Tämä myöhästymismaksu määräytyy niistä tiedoista, jotka rekisteriin on ilmoitettu myöhässä. Maksua määrätään vain pakollisten tietojen myöhässä ilmoittamisesta ja silloin, kun maksetuista suorituksista ilmoitetaan myöhässä rekisteriin. Palkkatietoilmoitus ja työnantajan erillisilmoitus luetaan yhdeksi ilmoituskokonaisuudeksi, josta määrätään yksi myöhästymismaksu. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Tämän myöhästymismaksun määrä koostuu kahdesta eri osasta (ks. kuvio 3). Ensimmäinen näistä on päiväkohtainen osa, jota kertyy jokaiselta päivältä 3 euroa siihen asti, kunnes tiedot ilmoitetaan

rekisteriin. Tätä voidaan kuitenkin kerryttää enintään 45 päivän ajan eli enintään se voi olla 135 euroa. Toinen osa määräytyy suorituksen määrän perusteella. Jos päiväkohtainen osa täyttyy eikä ilmoituksia ole annettu 45 päivän kuluessa, myöhästymismaksuun lisätään 1 prosentti joko myöhässä ilmoitetun veronalaisen suorituksen määrästä tai eläkkeen perusteena olevan työansion määrästä, riippuen siitä kumpi näistä on suurempi. Kuukaudessa myöhästymismaksu voi olla kuitenkin enintään 15 000 euroa. (Tulorekisteri, 2018-02-08.)

Ilmoituksen tietoja on mahdollista korjata 45 päivän ajan ilman seuraamusmaksuja, mutta tämän jälkeen tietojen korjaamisesta määrätään myöhästymismaksua ”1 prosentti myöhässä ilmoitetun veronalaisen suorituksen määrästä tai eläkkeen perusteena olevan työansion määrästä sen mukaan, kumpi näistä on suurempi.” Myöhästymismaksua ei voida määrätä, mikäli ilmoitettu ansion summa ei kasva korvaavalla ilmoituksella. (Tulorekisteri, 2018-02-08.) Vielä vuonna 2019 myöhästymismaksuja ei tulla määräämään kenellekään, jos ilmoituksen myöhästymisen ei johdu ilmeisestä piittämättömyydestä. Maksuja aletaan määräämään pääsääntöisesti vasta vuoden 2020 alusta. (Tulorekisteri, s.a.c.)

3.2 Tulorekisterin tausta ja tavoitteet

Savolainen (2017-12-12) kertoo, että tulorekisteristä alettiin puhumaan ensimmäisen kerran vuonna 2013. Tällöin rekisterin nimenä käytettiin ansiorekisteriä, joka myöhemmin muuttui kansalliseksi tulorekisteriksi ja siitä vielä pelkäsi tulorekisteriksi. Tulorekisteriin suhtauduttiin aluksi hyvin varauksellisesti, sillä tiedettiin, että se tulee viemään paljon resursseja ja vaatimaan huolellista suunnittelua. Tulorekisterin tiedettiin jo silloin olevan suuri muutos ilmoitusmenettelyihin ja se sai useat tahot epäilemään tulorekisterin toteutettavuutta.

Vuonna 2013 Tekes-rahoitteinen Real-Time Economy- ohjelma järjesti Ansiorekisteri-workshopin, johon osallistui noin 40 henkilöä. Workshoppiin osallistui suuri osa tulorekisterin nykyisistäkin sidosryhmistä, esimerkiksi Verohallinto, Kela, Sosiaali- ja terveysministeriö, Sitra, Taloushallintoliitto, työeläkelaitokset (mm. Etera, Ilmarinen, Lähi-Tapiola), työttömyyskassat sekä näiden organisaatioiden yhteistyökumppaneita, kuten Eläketurvakeskus ja Työeläkevakuuttajat TELA ry. Tilaisuudessa puhuivat Työ- ja elinkeinoministeriön, Verohallinnon sekä Kelan edustajat. Workshoppiin osallistujat keskustelivat ryhmissä ansiorekisteristä, pohtien sitä monesta eri näkökulmasta. (Ansiorekisteri-workshop 2013.)

Ensisijainen tavoite rekisterillä on vähentää yritysten hallinnollista taakkaa yksinkertaistamalla niiden ilmoitusmenettelyjä. Työntekijöiden tiedot toimitetaan vain yhden kerran tulorekisteriin maksutapah-tuman yhteydessä. Näin tiedot ovat rekisterissä aina ajantasaiset ja helposti saatavissa tietoja tarvitseville viranomaisille. Mahdollista olisi myös siirtyä reaaliaikaiseen verotukseen sekä sosiaaliturvaan rekisterin myötä, mutta siitä päätetään erikseen. (Valtiovarainministeriö 2015.) Käyttäjien eri prosessit tulevat automatisoitumaan rekisterin myötä ja samalla se myös yksinkertaistaa asiointia muiden tiedon käyttäjien kanssa (Tulorekisteri, s.a.a.).

Hallinnollisen taakan vähentämisen lisäksi tulorekisteri pyrkii torjumaan harmaata taloutta. Ilmoitusten puutteet on helppo huomata ja todeta nopeasti palkanmaksun jälkeen. Puutteisiin on myös mahdollista reagoida tehokkaammin ja nopeammin, sillä moni eri käyttäjä käyttää samaa tietoa, jonka puutteellisuus on helppo huomata. (Tulorekisteri, s.a.a.).

Tulonsaajat pystyvät ensimmäistä kertaa seuraamaan palkka- sekä etuustietojaan reaaliaikaisesti tulorekisterin kautta. Tulonsaaja pystyy itse tarkastelemaan kaikkia tietojaan eli palkkatietoja, eläketulojen tietoja sekä maksettujen etuuksien tietoja. Sähköisen asiointipalvelun vuoksi kaikki tiedot ovat reaaliaikaisia. (Verohallinto, s.a.a.)

Myös tiedon käyttäjät saavat reaaliaikaiset tiedot käyttöönsä tulorekisterin avulla. Tiedon käyttäjät esimerkiksi Kela tarvitsevat muun muassa palkkatietoja omiin päätöksentekoprosesseihinsa. Tulorekisterin avulla he saavat ajankohtaiset tiedot näistä. Viranomaiset eivät kuitenkaan pääse tarkastelemaan kaikkia palkansaajien tietoja, vaan vain niitä joihin he ovat oikeutettuja ja mitä he tarvitsevat toiminnassaan. Tulorekisteri ei anna tiedon käyttäjille uusia oikeuksia niihin tietoihin, joita he eivät tarvitse. Näytettävät tiedot määräytyvät lainsäädännön perusteella. (Verohallinto, s.a.a.)

3.3 KATRE-hanke

KATRE-hankkeen tarkoituksena on suunnitella sekä toteuttaa kansallinen tulorekisteri, joka tulee sisältämään yksilön tulo- ja muita tietoja (Verohallinnon ohjelmistotalopäivä 2015). Tietojen tulisi siirtyä rekisteriin suoraan palkkahallinnon sekä muista tietoja tuottavista järjestelmistä kehitteillä olevan kansallisen palveluväylän kautta (Valtiovarainministeriö 2014).

KATRE-hanke on valtiovarainministeriön sekä Verohallinnon yhteishanke. KATRE kuuluu julkisten palveluiden digitalisointiin ja on hallituksen kärkihankkeita tällä hetkellä. Tulorekisterin käytännön toteutuksesta on vastuussa Verohallinto, kun taas valtiovarainministeriö on vastuussa sen yleisestä ohjauksesta. Kunhan rekisteri saadaan käyttöön, sen ylläpitäjänä toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö. Yksikkö ja viranomaisen tullaan perustamaan vuonna 2018. Kansallinen tulorekisteri vaatii lain tulotietojärjestelmästä ja tämä laki tuli voimaan jo tammikuussa 2018. (Verohallinto, s.a.b.)

Tiedot ilmoitetaan tietokantaan reaaliaikaisesti ja maksukohtaisesti. Hankkeen tehtäviin kuuluu myös valmistella vaadittavat lakimuutokset. Lakimuutokset eivät koske esimerkiksi etuuksien määräytymisperusteita, mutta näihin voidaan kiinnittää huomiota ja tuoda esille, jotta ne valmisteltaisiin muualla. Hankkeella on paljon sidosryhmiä, sillä se on poikkeuksellisen laaja hanke. Mukana hanketta ovat toteuttamassa muun muassa Sosiaali- ja terveysministeriö, Eläketurvakeskus, Kuntaliitto ja Suomen Yrittäjät. (Verohallinnon ohjelmistotalopäivä 2015.)

Verohallinnolla ja Valtiovarainministeriöllä on omat vastualueensa hankkeen suunnittelu- sekä toteutusvaiheessa. Valtiovarainministeriö on vastuussa koko hankkeen ajan sidosryhmäyhteistyöstä sekä hankkeen yleisestä ohjauksesta ja ohjausryhmän työskentelystä. Se on myös huolehtimassa

asianomaisten sidosryhmien kanssa sekä hankkeeseen että rekisteriin liittyvien strategisten asioiden selvittämisestä sekä niihin liittyvien kysymysten ratkaisemisessa. Valtiovarainministeriö on vastuussa rekisterin karkeasta määrittelystä, sen toteutettavuusselvityksen ja vaatimusmäärittelyn etenemisestä sekä itse työn suunnittelusta. Valtiovarainministeriö valmistelee myös tarvittavat lainsäädäntömuutokset. (Verohallinnon ohjelmistotalopäivä 2015.)

Verohallinnosta tulee rekisteriä ylläpitävä tulorekisteriviranomainen, kun se otetaan käyttöön. Hankkeen aikana ohjausryhmä on vahvistanut rekisterin toiminnallisen määrittelyn linjaukset ja Verohallinto vastaa näiden linjausten käytännön toteutuksesta. Ohjausryhmän päätösten sekä linjausten mukaisesti Verohallinto vastaa myös rekisterin määrittelystä, suunnittelusta, toteutuksesta sekä testauksesta. (Verohallinnon ohjelmistotalopäivä 2015.)

Sidosryhmien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä tulorekisterin testauksessa. Hankkeeseen liittykin sidosryhmätestaus, jossa käytetään sidosryhmätestausympäristöä tulorekisterin ilmoittamisen ja tiedon vastaanottamisen testaamiseen. Sidosryhmät käyttävät testauksessa tulorekisteri hankkeen muodostamaa asiakasaineistoa. Tämä aineisto on tehty kuvitteellisista testiasiakkaista. Sidosryhmien on mahdollista käyttää testauksessa myös omia testiasiakkaitaan hankkeen muodostamien asiakkaiden lisäksi. Kuitenkin EU:n tietosuoja-asetuksen mukaan, testiaineisto ei saa olla tuotantodataa, sillä kyseessä on vain testausympäristö valmistelussa olevana järjestelmään. (Verohallinto, s.a.c.)

Sidosryhmätestaus on jaettu kahteen eri vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe alkaa 1.3.2018 ja se testaa tulorekisterijärjestelmän toimivuutta sekä tiedon tuottajan että tiedon käyttäjän näkökulmasta. Tiedon tuottajan näkökulmasta testataan, että palkkaohjelmisto tai matkahallintajärjestelmä tuottaa tulorekisteriin vaatimusten mukaisia aineistoja. Käyttäjien näkökulmasta testataan tilattuja palkka-aineistoja tulorekisterissä. Ensimmäisessä testausvaiheessa keskitytään näiden tietojen toimittamisen ja jakelun teknisiin rajapintoihin. Tähän testaukseen osallistuvat palkkatietojen tuottajat kuten ohjelmistotalot ja yritykset. Testaukseen osallistuvat myös tahot, jotka tulevat käyttämään rekisteriä jo heti vuoden 2019 alusta eli esimerkiksi Verohallinto, Kela, työeläkelaitokset ja ETK sekä työttömyysvakuutusrahasto. (Verohallinto, s.a.c.)

Toinen testausvaihe toteutetaan maaliskuusta 2019 lähtien. Tällöin sidosryhmien kanssa testataan tuotantokäyttöä eli palveluja, jotka otetaan käyttöön 2020 vuoden alusta. Tähän kuuluu etuustietojen toimittamista sekä niiden jakeluun liittyviä palveluja. Myös palkkatietojen jakelun testaus jatkuu vielä toisessa vaiheessa käyttäjien osalta. (Verohallinto, s.a.c.)

Tuotantoon vaikuttavat virheilmoitukset, jotka sidosryhmä toivoo vielä käsiteltävän sekä korjattavan ennen 1.1.2019 ja rekisterin käyttöönottoa, on toimitettava tulorekisterihankkeelle viimeistään 1.10.2018. Testausympäristöön asennetaan viimeinen korjauspaketti 1.11.2018. (Verohallinto, s.a.c.)

3.4 Tulorekisterin käyttöönotto

Katre-hankkeen mukaisesti tulorekisterin käyttöönotto tulee sisältämään itse tulorekisterijärjestelmän, joka toteutetaan kahdessa eri vaiheessa; sähköisen asiointipalvelun, joka on sidosryhmien teknisille yhteyksille sekä sidosryhmille ja kansalaisille, sekä tulorekisteriviranomaisen käyttöönoton ja tekniset tukitoiminnot, jotka liittyvät tämän käynnistämiseen. Verohallinto pyrkii ottamaan tulorekisterin käyttöön mahdollisimman sujuvasti sekä korkealla palvelutasolla etupainoisesti suunnittelemalla ja valmistautumalla siihen kattavasti. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Tulorekisterillä tulee olemaan kaksi eri toteutusprojektia, palkat ja integraatiot sekä etuudet, joista ensimmäinen otetaan käyttöön 2019 ja toinen 2020 (ks. myös kuvio 1). Tällä vaiheistuksella pyritään vähentämään käyttöönottoon liittyviä riskejä. Kumpaankin toteutusprojektiin tulee liittymään sidosryhmättestaus, tuotannon aloitus sekä sovellushallintaan ja jatkuvaan palveluun siirto. Koko kokonaisuuden käyttöönottoon tulee vaikuttamaan myös sidosryhmien omien projektien valmiusaste. Näitä osaprojekteja ovat mm. Digi3- ja tulorekisteriyksikkö-projektit. Käyttöönottoja ei vaiheisteta enää pienemmiksi kokonaisuuksiksi, vaan tuotantoon pyritään siirtymään kerralla sekä vuonna 2019 että 2020. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Käyttöönottoon on varauduttu useilla eri suunnitelmilla, joista osa on niin kutsuttuja pääsuunnitelmia. Näihin pääsuunnitelmiin kuuluu käyttöönottostrategia, joka sisältää yleiset periaatteet, linjaukset ja ylätasoinen aikataulun käyttöönotolle. Tämä strategia toimii myös tarkemmille käyttöönoton suunnitelmille ohjenuorana. Pääsuunnitelmiin kuuluu myös käyttöönottosuunnitelma. Tämä on yleiskuvaus käyttöönoton eri osa-alueista ja niiden valmistamisesta sekä valmistautumisesta käyttöönottoon. Näitä osa-alueita on esimerkiksi sovellukset, rajapinnat ja henkilöresurssit. Kummallekin käyttöönotto vaiheelle, vuoden 2019 palkat ja integraatiot ja vuoden 2020 etuudet, tehdään omat käyttöönottosuunnitelmat. Tämä suunnitelma pohjautuu käyttöönottostrategiaan ja toimii tarkemmalle tehtäväsuunnittelulle pohjana sekä määrittää laajuuden käyttöönoton tehtäväsuunnitelmalle, joka on yksi pääsuunnitelmista. Käyttöönoton tehtäväsuunnitelma sisältää käyttöönottotehtävistä yksityiskohtaiset kuvaukset ja yksityiskohtaiset tehtävät. Näitä ovat tarkan tason aikataulut, vastuutahot tai -henkilöt sekä eri tehtävä- ja osa-alueiden riippuvuudet. Suunnitelma toimii myös eräänlaisena työkaluna eri osa-alueiden tehtävien edistymisen seurannassa. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Muita pääsuunnitelmia käyttöönotossa ovat käyttöönoton päätös- ja hallintamalli, sidosryhmättestaussuunnitelma, hyväksymistestaussuunnitelma sekä suorituskykytestaussuunnitelma. Näiden pääsuunnitelmien lisäksi muita suunnitelmia ovat muun muassa koulutussuunnitelma, sidosryhmättestauksen hallintamalli ja sidosryhmättestauksen ja käyttöönoton viestintäsuunnitelma. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Tulorekisterin käyttöönotto tullaan viemään läpi tehtäväsuunnitelmien mukaisesti. Tämän etenemistä tullaan seuraamaan valmiusarvioinnilla, säännöllisillä ja määrämuotoisilla raportointikeinoilla, viikoittaisilla tilannepalavereilla sekä sidosryhmättestauksen ja käyttöönoton viikkopalavereilla. Lisäksi

johdetaan käyttöönottovaihetta sekä seurataan tehtäväsuunnitelmien toteutumista perustamalla komentokeskus. Tämä komentokeskus on konkreettinen tila, jossa käyttöönottovaiheen aikana käyttöönoton ohjausryhmä toimii. Toteutumista seurataan myös päivittäisillä hankkeen sisäisillä tilanpalavereilla, joihin eri sidosryhmät, tiedon tuottajat ja käyttäjät, osallistuvat. Tehtävien läpivientiä varten perustetaan myös oma keskus, joka on niin kutsuttu dev center. Tämäkin on konkreettinen tila, jossa käyttöönottovaiheen aikana tulee toimimaan käyttöönoton tekniset vastuuhenkilöt. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Sidosryhmätestauksen- ja tuotantovalmiuden kokonaiskuvaan sekä toimintojen kriittisyyden arviointiin ja priorisointiin hyödynnetään valmiusarviointia. Tätä tehdään säännöllisesti määrämuotoisen lomakkeen avulla hankkeen sisäisesti sekä sidosryhmien osalta. Lomake sisältää kysymyksiä eri osa-alueiden priorisoitavista kysymyksistä ja tehtävistä. Valmiusarviointia tehdään sekä toteutuksen, sidosryhmätestauksen että käyttöönoton aikana. Arvioinnin kohteita ovat määrittely, toteutus, testaus ja käyttöönotto. Sidosryhmätestaus voidaan aloittaa, kun vastaukset ovat positiivisia ja todetaan, että käyttöönotto on mahdollinen. Jos jokin keskeisistä kysymyksistä tai tehtävistä on negatiivinen tai keskeneräinen, sidosryhmätestausta, käyttöönottoa tai jonkin käyttöönotettavan osa-alueen sidosryhmätestausta tai käyttöönottoa voidaan joutua siirtämään. Arvioitavia kokonaisuuksia valmiusarvioinnissa ovat muun muassa liiketoiminnan valmius, sidosryhmien valmius, tulorekisterijärjestelmän valmius sekä tietoturva. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Jokainen osapuoli tekee käyttöönoton aikaisia päätöksiä omissa päätöksentekoeleimissään. Näitä ovat tiedon tuottajat, tiedon käyttäjät sekä tulorekisterihanke. Tulorekisterin käyttöönottoon liittyvät päätökset tekee tulorekisterihankkeen ohjausryhmä. Tarvittavat kiireelliset päätökset lähellä käyttöönottohetkeä tai heti käyttöönoton jälkeen tekee hankejohtaja. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Tulorekisterin laadunvarmistus ja riskien minimointi

Tulorekisterin käyttöönotossa pyritään laadunvarmistukseen sekä riskien minimointiin useilla eri toiminnoilla. Ulkoinen toimija tekee käyttöönoton suunnitelmille auditoinnin. Samoin ulkoinen tietoturva-auditointi tehdään koko järjestelmäkokonaisuudelle ennen kuin sidosryhmättestaus tai itse tuotantokäytäntö aloitetaan. Tulorekisterille tehdään myös etukäteen automaatiotestaus, jolla pyritään minimoimaan mahdollisia virheitä, jotka voisivat tulla ilmi manuaalitestauksessa. Tämän ansiosta vapautuu resursseja toimintoihin, jotka tuottavat enemmän lisäarvoa esimerkiksi työhön jota ei pystytä automatisoimaan, vaan siihen tarvitaan testauksen asiantuntijoita. Näitä töitä ovat mm. kokeellinen testaus ja jatkokehitys. Ennen tuotantoon ottamista, rekisterille tehdään jäädytyskausi. Tällöin varsinaiseen tuotantoon tulevaan rekisteriin ei tehdä enää kehitystyötä, vaan korjataan vain virheitä, jotka voisivat estää tuotannon. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Jo ennen tulorekisterin käyttöönottoa, hankkeen toteutusprojektien aikana, sekä sidosryhmille että tulorekisteriviranomaiselle järjestetään koulutuksia ja tukea tulorekisterin toteutukseen, testaukseen sekä käyttöönottoon. Ennen tulorekisterin käyttöönottoa sidosryhmät ja käyttäjät suorittavat kuiva-harjoituksia normaalitilanteiden tukiprosesseista sekä käyttöönoton komentokeskuksen toiminnasta.

Kuivaharjoituksia suoritetaan myös esimerkiksi kriisitilanteita varten. Jo ennen sidosryhmätestausta, valittu pilottitaho, tiedon käyttäjistä sekä tuottajista, testaa järjestelmän päätoimintoja, tukiorganisaation toimintaa ja prosessien toimivuutta. Sidoryhmätestauksen aikana simuloidaan oikeita tilanteita mahdollisimman tarkasti ja samalla käyttöön otetaan myös tuotannon ja sovellushallinnan prosesseja sekä palveluita mahdollisimman laajasti. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Tulorekisterin käyttöönotossa hyödynnetään savutestausta. Se suoritetaan ohjelmistolle ennen jokaisen uuden version julkaisua sekä tuotannolle ennen sen aloitusta. Savutestauksella tarkoitetaan integraatiotestauksen lähestymistapaa, jossa ohjelmaa testataan kriittisten virheiden varalta. Testaukseen tehdään koontiversio mahdollisimman pitkälle ohjelmoidusta ohjelmasta ja tätä testataan vikojen varalta. Savutestauksen avulla ohjelmasta on helppoa huomata sekä kriittisiä että pieniäkin virheitä mahdollisimman aikaisin, jotta ne ovat suhteellisen helppoja korjata. (Smarteducation, Testauksen tasot.)

Maksimisuorituskyky, laitteistotarve sekä kuormituksen sieto selvitetään järjestelmäkokonaisuudelle tehtävällä suorituskykytestauksella. Tällä tunnistetaan myös järjestelmän ongelmakohtia, jotka saattavat hidastaa muita prosesseja. Suorituskykyä tullaan testaamaan toteutusvaiheen aikana säännöllisesti sekä erikseen ennen kuin sidoryhmätestaus tai tuotanto alkaa. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

Järjestelmän kehitystyössä tietoturva varmistetaan Microsoftin Security Development Lifecycle- mallilla. Esimerkiksi tämä SDL- malli kuuluu kehittäjien, testaajien, tietoturvahenkilöiden sekä ympäristöasiantuntijoiden säännöllisiin tietoturvakoulutusten suorittamiseen, jota tullaan seuraamaan vuosittain. Ennen kuin tulorekisteri otetaan tuotantoon, se on ulkoisten sidoryhmien testattavana yhdeksän kuukautta sisäisen testauksen lisäksi. Näin järjestelmälle pyritään varmistamaan mahdollisimman kattava ja laaja testaus. Toteutuksen, testauksen sekä käyttöönoton valmiusastetta tullaan arvioimaan projektin sisäisesti, mutta myös sidoryhmien osalta. Koko projektin ajan, sekä hankkeen aikana että tuotantovaiheessa, tehdään tiivistä yhteistyötä sidoryhmien kanssa monilla eri osa-alueilla, joihin kuuluu muun muassa konseptitestit ja varautumissuunnittelu. Sidoryhmien, sekä tiedon käyttäjien että tuottajien, tulee nimetä yhteyshenkilöt osaan osa-alueista, joita ovat esimerkiksi testaus, viestintä, juridiset asiat ja käyttöönotto. (Tulorekisteri, 2017-11-09.)

3.5 Tulorekisterin hyödyt ja haasteet

Valtiovarainministeriö on arvioinut, että yksityisellä sektorilla tulorekisteri säästäisi noin 35-40 miljoonaa euroa vuodessa. Laskelmat perustuvat taloushallintoliiton kolmen jäsenoimiston työajanseurantaan sekä laskutustietoihin. Laskelmissa on huomioitu vuosi-ilmoitustyöt ja muu ilmoituksista aiheutuva lisätyö, kun tulorekisteri vaikuttaa myös kausiveroilmoitusten sekä työsuhteilmoitusten tekemiseen. Myös Kela- ja tapaturmailmoitukset poistuvat kokonaan. Koska verotiedot ovat rekisterissä ajantasaiset, verokorttisiirrot poistuvat helmikuulta. Toteutuessaan suunnitellusti tulorekisteri säästäisi vuodessa yksityisellä sektorilla:

- 1,6 miljoonaa työtuntia
- 800- 850 henkilötyövuotta
- 35-40 miljoonaa euroa (Taloushallintoliitto 2016.)

Tulorekisteri vaatii suurempia järjestelmämuutoksia, joihin vaaditaan erillistyötä. Normaalin ylläpidon yhteydessä muutoksia ei voida todennäköisesti tehdä, sillä ne tulevat olemaan niin isoja. Tarkempaa tietoa näistä kustannuksista ei kuitenkaan vielä ole. (Taloushallintoliitto 2016).

Tulorekisteri tulee käyttöönotossaan aiheuttamaan myös henkilöstökuluja, sillä henkilöstön on opetettava sekä omaksuttava tulorekisterin, palkkakoodiston ja uudenlaisen menettelyn tavat. Taloushallintoliitto on arvioinut, että järjestelmäkoulutus vie yhden työpäivän ja substanssikoulutus kaksi. (Taloushallintoliitto 2016.)

EK eli Elinkeinoelämän keskusliitto kannattaa tulorekisteriä, sillä rekisteri tavoittelee yritysten hallinnollisen taakan keventämistä. EK on kuitenkin sitä mieltä, että tulorekisteri nykyisellään tulisi vain kasvattamaan pienten yritysten hallinnollista taakkaa entisestään. (EK 2016.)

EK:n johtava asiantuntija Vesa Rantahalvari kertoo artikkelissa, että tulorekisterin myötä työnantajat ovat velvollisia tallentamaan paljon yksityiskohtaisia tietoja rekisteriin aina jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Näistä tiedoista pienillä työnantajilla ei ole edes kaikkia tietojärjestelmissään, eivätkä he itse tarvitsekaan niitä. Tämän vuoksi Rantahalvarin mukaan ehdotus on sekä byrokraattinen että kallis. (EK 2016.)

Tulorekisterin tavoite on kuitenkin hyvä, jos se toteutetaan järkevästi. Tällöin myös pienyritysten hallinnollista taakkaa voitaisiin keventää ja helpottaa myös esimerkiksi tilastokeskuksen toimintaa. Rantahalvarin mielestä tulorekisteriin siirrettäviä tietoja onkin rajattava siten, että työnantajien hallinnollinen taakkaa kevenee aidosti. (EK 2016.)

EK onkin huolissaan tulorekisterilain hätäisestä ja puutteellisesta valmistelusta. "Tulorekisterilakia ei ole järkevää viedä eteenpäin ennen kuin on selvillä sosiaalilainsäädäntöä selkiyttävät muutokset", Rantahalvari sanoo. (EK 2016.)

Taloushallintoliiton puheenjohtaja Vuokko Mäkinen tyrmää artikkelissa väitteet siitä, että tulorekisteri olisi sekä byrokraattinen että kallis. Mäkinen mukaan tulorekisteri tulee vähentämään byrokratiaa sekä helpottamaan raportointia, kun palkkatiedot ilmoitetaan vain yhteen paikkaan. Näin työnantajan hallinnollinen taakka keventyy huomattavasti. Kustannukset, jotka tulorekisteristä aiheutuvat, ovat vain investointi tulevaisuuteen. "Tulorekisteristä koituu lopulta merkittäviä säästöjä julkishallinnolle, vakuutusyhtiölle ja yrityksille." (Y-studio 2016.)

Mäkinen ei ymmärrä EK:n väitteitä pienten työnantajien ylimääräisestä tiedon keräämisestä. "Kyse on nyt tiedosta, jota yrityksen on jo muutoinkin pakko kerätä olemassa olevien työnantajavelvoitteidensa takia. Tiedot palkan maksusta, lomakertymistä, ylitoista ja sairauspoissaoloista on pakko

kerätä joka tapauksessa.” Yrityksen on pakko kerätä järjestelmäänsä tiedot esimerkiksi palkallisista ja palkattomista vapaista, joita EK:n mukaan työnantajalla ei olisi. Ilman näitä tietoja yritys ei voisi maksaa palkkaa työntekijöilleen, Mäkinen sanoo. (Y-studio 2016.)

EK haluaisi muuttaa sosiaalilainsäädäntöä virtaviivaisemmaksi, jonka vuoksi se Mäkisen mukaan jarruttaa nyt uudistusta. Mäkisen mukaan tähän ei saisi sotkea tulorekisteriuudistusta, sillä hankkeesta tulevat hyötymään kaikki tahot. ”Yksi rekisteri ja yksi standardoitu tapa hoitaa raportointia helpottaisivat asiointia välittömästi”, Mäkinen sanoo. (Y-studio 2016.)

Artikkelissa Mäkinen myös huomauttaa, että monet pienet yritykset ovat ulkoistaneet talouspalvelut tilitoimistoille. ”Kun tiedot kootaan kaikista yrityksistä lähtökohtaisesti oikein ja yhdellä ainoalla tavalla, tilitoimistot voivat kehittää uusia kevyitä ratkaisuja tiedon keruuseen ja raportointiin.” (Y-studio 2016.)

Suomen Yrittäjien artikkelissa kerrotaan, että myös valtiovarainministeri Petteri Orpo on tyytyväinen tulorekisteriin. Hänen mielestään rekisteri tulee helpottamaan asiointia viranomaisten kanssa tavallisten suomalaisten näkökulmasta. (Yrittäjät 2017.)

Artikkelissa kerrotaan että, Suomen Yrittäjien veroasiantuntijan Laura Kurjen mukaan hanketta on kannatettava, sillä se tavoittelee yritysten hallinnollisen taakan vähentämistä. Jotta tämä voisi toteutua, on sosiaalivakuutusten eri tulokäsitteitä vielä yhdenmukaistettava. Eri tahot käyttävät nimittäin erisisältöisiä palkkatietoja etuuspäätöksissään, osa tehdään palkkojen ansaintahetken ja osa maksuhetken mukaan. (Yrittäjät 2017.)

Sosiaali- ja terveysministeriössä on aloitettu kesällä työ näiden erojen poistamiseksi, mutta Kurjen mukaan tämän työn tulee edetä ennen rekisterin käyttöönottoa. Ilman tätä työtä pienyrittäjien toiminta voi vaikeutua rekisterin myötä ja varsinkin ensimmäisen työntekijän palkkaaminen mutkistua. (Yrittäjät 2017.)

Alkuvaiheessa rekisterin käyttöönotossa pienet yritykset ilmoittavat rekisteriin todennäköisesti vain pakolliset tiedot, jolloin etuuksien maksajat joutuvat pyytämään heiltä edelleen erillisiä palkkatodistuksia, eikä hallinnollinen taakka ole keventynyt. Näitä tietoja ei tarvitse pyytää, jos tulorekisteriin ilmoitetaan vapaaehtoisia ja yksityiskohtaisia tietoja. Byrokratia uhkaa kasvaa myös vuosi-ilmoitusten osalta, sillä ne tulee ilmoittaa rekisteriin viiden päivän kuluessa maksupäivästä. Kurki muistuttaa, että hallinnollisen taakan vähentyminen tulisi toteutua myös käytännössä. (Yrittäjät 2017.)

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena, joka vastaa tutkimuskysymyksiin mikä tulorekisteri on ja miten se tulee vaikuttamaan palkanlaskennassa. Opinnäytetyöprosessi alkoi tutkimusaiheen löytämisellä. Aiheen löysin lähipiirini kautta henkilöltä, joka oli jo työnsä puolesta kuullut tulorekisteristä. Tämän jälkeen aloin tutkimaan itse aihetta tarkemmin ja huomasin, että se liittyy erityisesti palkanlaskentaan, jonka ympärille halusin toteuttaa opinnäytetyöni.

4.1 Aloitus ja suunnittelu

Tietoa opinnäytetyöhöni lähdin etsimään ensisijaisesti internetistä, sillä tulorekisteristä ei ole vielä tehty kirjallisuutta. Kirjallisuutta päätin kuitenkin hyödyntää nykyisten vuosi-ilmoitusten suhteen. Hakusanoina internetissä käytin muun muassa sanoja kansallinen tulorekisteri, katre ja työnantajan vuosi-ilmoittaminen.

Työtä suunnitellessa aloin perehtymään aiheeseen lisää. Internetistä käytin hakukoneina eniten Googlea sekä Savonian Finna-palvelua. Lähdekriittisyys oli todella tärkeää käyttäessä pelkkää Googlea, mutta tämä oli pakollista, sillä tulorekisteristä on julkaistu vasta hyvin vähän tietoa. Tämä aiheutti myös hieman hankaluutta tiedon etsimisessä, sillä samaa pintapuolista tietoa löytyi monesta paikasta, mutta vain vähän syvempää tietoa rekisteristä. Haastattelua aloin suunnittelemaan marraskuun loppupuolella.

Tutkimusmenetelmänä päädyin haastatteluun, sillä koin, että kyseisenä ajankohtana tulorekisteristä oli vielä hyvin vähän tietoa saatavilla ja siitä oli informoitu esimerkiksi tilitoimistoja vasta vähän. Tämän vuoksi muun muassa kyselyn teettäminen olisi voinut jäädä hyvin suppeaksi ja vastaukset olisivat todennäköisesti olleet hyödyttömiä opinnäytetyötä ajatellen. Haastattelun avulla saan uutta näkökulmaa myös rekisteriin, sillä toteutan sen työeläkeyhtiö Eterassa ja haastattelen henkilöä, joka on ollut tulorekisterihankkeessa mukana alusta alkaen, joten hän tietää myös mistä tulorekisteri on lähtenyt syntymään.

Kirjassaan ”Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi” (2009, 73) kirjoittajat Tuomi ja Sarajärvi sanovatkin, että erityisesti joustavuus on haastattelun etu. Tilanteessa syntyy vähemmän väärinkäsityksiä, kun kysymykset on mahdollista oikaista, jos haastateltava ymmärtää väärin tai tilanteessa on mahdollista käydä haastateltavan kanssa keskustelua. Kun tietoa halutaan mahdollisimman paljon halutusta aiheesta, on syytä lähettää haastattelukysymykset haastateltavalle jo ennen haastattelua. Etuna haastattelussa on myös se, että haastateltavaksi voidaan valita henkilö, jolla on tietoa aiheesta jo etukäteen.

4.2 Toteutus

Ennen haastattelua minun täytyi perehtyä hyvin tulorekisterin teoriaan ja sen tavoitteisiin sekä vaikutuksiin, jotta osasin kysyä oikeanlaisia kysymyksiä haastateltavalta. Tärkeää on minun mielestäni

varsinkin tulorekisterin tavoite vähentää hallinnollista taakkaa erityisesti työnantajilta. Lisäksi teoriaan perehtymisestä sain hyvän pohjan, mitä muutoksia rekisteri vaatii esimerkkinä ohjelmistojen muuttuminen, jotta tiedot saadaan siirtymään suoraan sähköiseen rekisteriin.

Haastattelun pohjalta on kerättävä sellainen aineisto, joka on luotettava ja, että sen perusteella tehtävät päätelmätkin ovat luotettavia. Jo suunnitteluvaiheessa on tiedettävä, millaisia päätelmiä tutkija aikoo tehdä aineistosta. Teemahaastattelussa olemme usein kiinnostuneita enemmän ilmiön perusluonteesta ja -ominaisuuksista. (Hirsjärvi ja Hurme 2015, 66.) Tämän teorian pohjalta aloin suunnittelemaan haastattelukysymyksiä. Teemahaastattelu sopii tulorekisteriin, sillä pyrin löytämään vastauksia käytännön tasolta, joten keskityinkin enemmän tulorekisterin perusluonteeseen sekä -ominaisuuksiin.

Lähetin haastattelukysymykset haastateltavalle noin kaksi viikkoa ennen haastattelun toteuttamista, jotta hänellä on aikaa perehtyä niihin jo etukäteen. Haastattelu toteutettiin Työhuone Pasilassa, joka on uudenlainen työtila Helsingin Pasilassa nykyisen Ilmarisen asiakkaille. Haastattelua varten varattiin käyttöön neuvotteluhuone, tietokone sekä projektori, jonka avulla haastateltava pystyi näyttämään minulle Eteran omia materiaaleja tulorekisteriin liittyen.

Haastattelu onnistui hyvin ja sain haastateltavalta vielä lisää aineistoja koskien tulorekisteriä ja sen suunnittelua jo vuodesta 2013 lähtien. Sain haastattelusta myös uutta näkökulmaa tulorekisteriin, sillä Etera on pääasiassa rekisterin tietojen käyttäjä. Jos olisin valinnut haastatteluuni esimerkiksi tilitoimistossa työskentelevän palkanlaskijan, en usko, että olisin saanut yhtä paljon hyviä vastauksia kysymyksiini. Toisaalta vastaukset tilitoimistosta olisivat varmasti olleet joissain kysymyksissä täysin erilaisia esimerkkinä tulorekisteriin varautuminen.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkijan päättely voi olla induktiivista tai abduktiivista. Induktiivisessa päättelyssä keskeistä on aineistolähteisyys, ja abduktiivisessa tutkijalla on jo valmiina johtoideoita, joita hän pyrkii varmentamaan. Analyysitapoja on monia kvalitatiivisessa tutkimuksessa eikä siihen ole varsinaisesti mitään yhtä ja oikeaa tapaa. (Hirsjärvi ja Hurme 2015, 136.)

Päättelyni haastattelusta on enemmän abduktiivista kuin induktiivista. Olen teorian pohjalta jo luonut itselleni kuvan tulorekisteristä ja siitä mitä se tulee muuttamaan, joten pyrin varmentamaan näitä käytännön tasolla. Moneen kysymykseeni sainkin vielä varmemman kannan haastattelun avulla.

Haastattelu loi kuvaa siitä, että tulorekisteri tulee onnistumaan tavoitteissaan vähentää hallinnollista taakkaa sekä torjua harmaata taloutta. Hallinnollinen taakka tulee erityisesti keventymään yhden ilmoittamisen myötä.

5 HAASTATTELU TULOREKISTERISTÄ

Päädyin yhteyksieni kautta haastattelemaan Eteran tuotepäällikköä ja, koska koin että haastattelun ajankohtana rekisteristä oltiin tiedoitettu vasta hyvin vähin, eikä tilitoimistoilla ollut rekisteristä vielä sellaista tietoa, jota olisin voinut tässä hyödyntää.

Kävin haastattelemassa entisen Eteran tuotepäällikköä (2017-12-12.), joka on ollut mukana työryhmässä, jossa tulorekisteriä kehitetään työeläkeyhtiön tarpeisiin. Koulutukseltaan hän on merkonomi sekä hänellä on kehittäjän erikoisammattitutkinto. Eläkeyhtiöt tulevat hyödyntämään rekisteriä palkkatietojen osalta, joiden perusteella työntekijän eläketurva karttuu ja työnantajan lakisääteiset eläkevakuutusmaksut muodostuvat.

Ensimmäisenä kysyin haastateltavalta, miten he ovat varautuneet tulorekisteriin. Etera on tulorekisterihankkeessa mukana monella eri sektorilla. Eläkeyhtiöillä on yhteisiä työryhmiä, joissa he ovat mukana kuten testauksen työryhmä, viestintätyöryhmä, asiakastukityöryhmä ja Katren koulutustyöryhmä.

Kysyin myös, onko Etera saanut tarpeeksi tietoa tulorekisteristä ja onko siitä tiedottaminen ollut hänen mielestään riittävää. Olen saanut itse sellaisen käsityksen harjoittelupaikastani, että rekisteriin ei ole vielä varauduttu eikä kaikki edes tiedä siitä, mikä se on tai miten se tulee vaikuttamaan. Etera on kuitenkin saanut rekisteristä tarpeeksi tietoa, sillä he ovat olleet sen kehittämishankkeessa mukana alusta asti ja eläkeyhtiöt tulevat olemaan ensimmäisten joukossa hyödyntämässä rekisteriin ilmoitettavia palkkatietoja. Myös Eteralta kerrotaan, että tällä hetkellä (joulukuu 2017) työnantajat ja tilitoimistot ovat saaneet vain vähän tietoa rekisteristä, muuta siitä tiedottaminen ja koulutus- sekä video-materiaalien tuottaminen alkavat helmikuussa 2018.

Rekisterin päätavoitteena on vähentää yritysten hallinnollista taakkaa ja onnistuessaan tämä vähenisi huomattavasti. Haastateltava kokee, että tämä tavoite on toteutumassa, sillä työnantajan tarvitsee tehdä ilmoitus vain yhteen paikkaan eli rekisteriin. Tässä haasteellisuutta tuo se, että ilmoitukset on tehtävä jokaisesta palkanmaksusta erikseen. Joten useamman kerran kuukaudessa palkkoja maksavan työnantajan on tehtävä ilmoitus rekisteriin joka kerta palkanmaksun yhteydessä. Sama myös palkkaennakojen kanssa, jos niitä annetaan useamman kerran kuukaudessa, on jokaisesta tehtävä erillinen ilmoitus rekisteriin. Etera nähdään, että varsinkin alkuvaiheessa haasteeksi voi muodostua tietojen nopeatahtinen ilmoittaminen rekisteriin ja siihen tottuminen.

Toisena tavoitteena tulorekisterillä on torjua harmaata taloutta, sillä ilmoitusten puutteet on helppo huomata nopeasti. Haastateltava ja myös koko eläkeyhtiö on sitä mieltä, että tässä tullaan onnistumaan. Jokaisella eri taholla tulee olemaan sama palkkatieto rekisteristä ja se on saatavilla hyvin reaaliaikaisesti kaikilla sitä tarvitsevilla tahoilla. Näin myös juuri puutteet ilmoituksista huomataan hyvin nopealla tahdilla.

Muita hyötyjä rekisterissä tulee olemaan tietojen ajantasaisuus sekä näin ollen tietojen oikeellisuus. Hallinnollinen taakka vähenee varsinkin vuoden vaihteessa työnantajilta sekä palkanlaskijoilta, kun ei tarvitse tehdä enää montaa ilmoitusta eri paikkoihin.

Kysyin myös, ollaanko haastateltavan mielestä tulorekisteriin siirtymässä liian nopealla aikataululla. Haastateltava kokee, että tulorekisteristä on ollut paljon infoa ja tietoa tarjolla, sillä sitä on alettu pohtimaan jo vuonna 2013. Tiedon tuottajille sekä palkanlaskentaohjelmia ohjelmoiville tahoille rekisterin aikataulu voi tuntua tiukalta, mutta siihen olisi pystynyt perehtymään jo hyvissä ajoin. Rekisterin käyttöönottopäiväksi on suunniteltu jo vuoden 2019 ensimmäinen päivä. Tulorekisterin testaaminen alkaa jo alkuvuodesta 2018, joten ennen varsinaista käyttöönottoa on reilusti aikaa testata sitä, samalla myös esimerkiksi aletaan testaamaan eläkeyhtiöiden järjestelmiä. Haastateltava onkin sitä mieltä, että käyttöönottopäivässä onnistutaan pysymään, eikä se tule venymään vielä pidemmälle.

Eteran järjestämissä Talous- ja palkkahallintopäivillä on annettu tietoa tulorekisteristä tilitoimistoille. Tilitoimistot ovat saaneet rekisteristä tietoa myös Taloushallintoliiton kautta. Etera on kertonut tietoja tulorekisteristä myös heidän sähköisissä uutiskirjeissään, jotka lähtevät neljännesvuosittain tilitoimistoille. Eteran teettämässä kyselytutkimuksessa syksyllä 2017 tilitoimistot olivat jo hyvin tietoisia tulorekisteristä, mutta työnantajilla ei ollut oikeastaan ollenkaan tietoa tästä ja mitä se tulee aiheuttamaan.

Tulorekisterin käyttöönottoon tullaan varmasti vaatimaan useita toimia ja ainakin osa niistä tulee aiheuttamaan myös kustannuksia yrityksille. Monia palkanlaskentaohjelmia joudutaan päivittämään niin, että palkkatietojen lähettäminen onnistuu suoraan ohjelmasta rekisteriin, ilman varsinaista erillistä ilmoitusta. ”Myös eläkeyhtiöt joutuvat muuttamaan omia järjestelmiään. Tulorekisteristä palkkatiedot tulevat eläkeyhtiöiden yhteiseen ansaintajärjestelmään, jonne muutokset toteutetaan. Lisäksi eläkeyhtiöiden laskutus ja reskontra joudutaan muuttamaan siten, että palkoista laskettava eläkevaikutusmaksu voidaan laskuttaa työnantajilta.”

Lopuksi kysyin, miten Eteralla koetaan ohjelmistojen muuttuminen ja onko tähän joitain toiveita tai odotuksia, sekä mitä mahdollisuuksia tai mahdollisesti riskejäkin tähän liittyy. Kaikki palkanlaskentaohjelmat tulevat muuttumaan vähintään niin, että ilmoitukset lähtevät sieltä suoraan rekisteriin, joka on jo suuri hyöty palkanlaskijoille onnistuessaan. Näin poistuisi vuosi-ilmoitukset eri paikkoihin vuoden vaihteessa sekä kausiveroilmoittaminen kuukauden vaihteessa. Suurin riski on se, että tulorekisteri ei valmistu ajoissa eikä testaukset eri tiedonhyödyntäjien eli sidosryhmien kanssa valmistu ajoissa. Tämä tulisi venyttämään tulorekisterin käyttöönottoa. Eläkeyhtiöt ovat tässä kuitenkin tiiviisti mukana ja antavat omia resurssejaan, jotta rajapintoja voidaan testata tarvittava määrä.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön ensisijaisena tavoitteena oli tuottaa selkää tietoa tulevasta tulorekisteristä ja sen vaikutuksista palkanlaskentaan. Toisena tavoitteena oli selvittää, miten tulorekisteriin on varauduttu jo käytännön tasolla haastattelun kautta. Haastattelun kautta saa myös käytännön tason näkökulmaa tulorekisteriin. Tulorekisteristä ei ole julkaistu vielä laajempia tutkimuksia, joten vertailevaa tietoa ei juurikaan ole.

Mielestäni tutkimukseni tulokset ovat luotettavia ja päteviä. Suurin osa lähteistäni on Verohallinnon nettisivuilta ja olen pyrkinyt siihen, että lähteet olisivat ajantasaisia. Samaa yleistä tietoa tulorekisteristä löytyy useista eri lähteistä ja olen aina pyrkinyt tarkistamaan esimerkiksi juuri Verohallinnon sivuilta muun muassa päivämäärien paikkaansa pitävyyden. Lähteenä on käytetty myös Kauppakamarin tuottamaa, Kari Mattisen, Kirsi Parnilan sekä Carita Orlandon kirjoittamaa kirjaa Palkanlaskenta käytännön läheisesti (Mattinen, Parnila, Orlando 2015). Kyseisessä kirjassa on kerrottu ytimekkäästi nykyhetken kuukausi- ja vuosi-ilmoittamisesta. Opinnäytetyön lähteissä en kokenut tarvitsevani kansainvälistä aineistoa, sillä tulorekisteriuudistus koskettaa nimenomaan Suomea tällä hetkellä ja monet palkkahallinnonkin käytännöt toimivat eri tavoin muissa maissa, sillä lainsäädäntö on usein hieman erilainen. Toisaalta olisin voinut tutkia tarkemmin, missä maissa samantyylinen tulorekisteri on jo käytössä ja miten se siellä toimii, mutta tämä olisi todennäköisesti laajentanut ja pitkitänyt opinnäytetyötäni tarpeettoman paljon.

Tutkimuksen tuloksena on tiivis ja kattava paketti tulorekisteriin liittyvää tietoa. Vaikutuksia on monia ja ne kaikki tulevat varmasti esiin vasta itse rekisterin käyttöönoton jälkeen. Tutkimuksessa tulee ilmi myös käytännön näkökulmaa rekisteriin haastattelun avulla. Tämän työn mukaan tulorekisteri tulee muuttamaan lähes kaikki palkkahallinnon ilmoittamiskäytännöt ja siihen tulee perehtyä kunnolla ennen sen käyttöönottoa erityisesti tilitoimistoissa, jotka hoitavat monen eri yrityksen ilmoittamiskäytäntöjä.

Tutkimuksen tuloksia tarkastellessa tulee muistaa se, että tulorekisterihanke on vielä kesken ja itse rekisteriä ei ole otettu vielä käyttöön. Lisäksi tulorekisteristä julkaistaan koko ajan lisää tietoa ja sen tulevista käytännöistä kerrotaan vielä tarkemmin. Kun tulorekisteri saadaan käyttöön, jotkin suunnitelluista käytännöistä voivat muuttua tai korvautua jollain eri tavalla. Työssä tulee kuitenkin esille tulorekisterin peruskäytäntö ja sen tärkein tehtävä eli reaaliaikainen ilmoittaminen.

Työstä olisi mahdollista toteuttaa jatkotutkimus esimerkiksi vuoden päästä, jolloin rekisteri on jo otettu käyttöön ja saatu toimimaan. Työssä voisi tarkastella, miten rekisterin käyttöönotto on sujunut ja toteutuvatko kaikki suunnitellut käytännöt. Lisäksi tutkimukseen voisi esimerkiksi haastatella tilitoimistoja ja kysellä heidän kokemuksiaan tulorekisteristä, sen käyttöönotosta ja järjestelmien muuttumisesta. Jos jatkotutkimuksen toteuttaisi vasta kahden vuoden päästä, saisi siihen mukaan vielä laajemmin tietoa rekisterin toiminnasta, sillä toinen osa otetaan käyttöön vasta vuoden 2020 alusta. Tutkimuskysymyksiä tälle jatkotutkimukselle voisivat olla esimerkiksi:

- Miten tulorekisterin käyttöönotto onnistui?
- Onko tulorekisteri ollut hyvä uudistus?

Tulorekisteriä tutkiessani mieleeni tuli joitain käytännön kysymyksiä. Esimerkkinä pienet yhtiöt: kelle kustannukset menevät järjestelmien muuttumisesta tai miten heitä on informoitu tulorekisteristä, vai ovatko he tästä vielä ollenkaan tietoisia. Näihin kysymyksiin saisi vastauksia useilla haastatteluilla. Opinnäytetyötä on mahdollista hyödyntää tilitoimistoissa sekä erityisesti sitä voi hyödyntää työnantajat, jotka laskevat itse palkkoja työntekijöille, eikä heillä ole isoa organisaatiota tukena tässä tietoteknisessä muutoksessa. Työstä saa hyvän kuvan, miten tulorekisteri tulee muuttamaan eri käytäntöjä palkanlaskennassa ja myös miten eri käytännöt tuleva toimimaan tulevaisuudessa rekisterin kautta. Tulorekisteri koskee kuitenkin kaikkia palkan sekä etuuden saajia, sillä he pystyvät myös itse tarkastelemaan tietojaan rekisterissä.

Jo opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa minulla oli jonkin verran käsitystä tulorekisteristä ja sen vaikutuksista, mutta tämän opinnäytetyön tekeminen on antanut siihen laajempaa kuvaa sekä näkökulmaa tarkastella rekisteriä myös kriittisesti. Kaikki uudistukset eivät välttämättä ole hyviä jokaiselle käyttäjälle, vaan osa muutoksista voi aiheuttaa myös lisätyötä kuukausittain. Suunnitteluvaiheen aikana mietin riskejä työn toteuttamiseen, joista osa olikin aiheellisia. Yllätyin kuitenkin positiivisesti, kuinka paljon tietoa rekisteristä löytyi ja siitä, että sitä on kommentoinut ja jopa kritisoinut eri yritysten johtajat. Työn toteuttamisessa tekisin toisin sen, että järjestäisin useampia haastatteluja, jotta näkökulmaa olisi vielä enemmän. Haastattelisin myös tilitoimistossa työskentelevää henkilöä sekä työnantajaa, joka maksaa itse palkkoja.

Kokonaisuutena olen tyytyväinen opinnäytetyöhöni ja sen toteutukseen. Työn tekeminen antoi syventävää tietoa tulorekisteristä, jota tulen itsekin käyttämään palkanlaskijana. Sain hyvin tietoa myös nykyisestä vuosi-ilmoittamisesta, sillä vielä seuraavan vuoden vaihteen ilmoitukset tehdään tällä vanhalla menetelmällä. Koenkin, että olen työn tekemisen aikana kehittynyt myös itse palkanlaskijana. Lisäksi työn tekeminen auttoi kehittämään minua lähdekriittisyydessä, sillä tietoa rekisteristä löytyi kyllä paljon, mutta suurin osa oli samaa yleistä tietoa siitä, että tällainen uudistus tulee vuonna 2019.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

ANSIOREKISTERI WORKSHOP 2013-08-20. Ryhmätyön tulokset. [Viitattu 2017-12-14.]

EDUSKUNTA 2017-12-07. Valtiovarainvaliokunta hyväksyi tulotietojärjestelmää koskevan lainsäädäntökokonaisuuden. [Viitattu 2018-03-11.] Saatavissa: <https://www.eduskunta.fi/FI/tiedotteet/Sivut/VaVM-tulotietojarjestelma-.aspx>

ELINKEINOELÄMÄN KESKUSLIITTO 2016-08-25. EK: Tulorekisterilaki uhkaa kasvattaa huimasti pienten yritysten taakkaa. [Viitattu 2017-10-27.] Saatavissa: <https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2016/08/25/ek-tulorekisterilaki-uhkaa-kasvattaa-huimasti-pienten-yritysten-taakkaa/>

HIRSJÄRVI, Sirkka ja HURME, Helena 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

KUKKONEN, Sirpa ja KARMAVALO, Terttu 2006. Työtapaturmakirja. Vammala: Finva.

MATTINEN, Kati, PARNILA, Kirsi ja ORLANDO, Carita 2015. Palkanlaskenta käytännönläheisesti. Helsinki: Kauppakamari.

OPINAHJO 2016-08-19. KATRE: Reaaliaikainen kansallinen tulorekisteri on tuloillaan. [Viitattu 2017-10-23.] Saatavissa: <https://opinahjo.fi/katre-reaaliaikainen-kansallinen-tulorekisteri-tuloillaan/>

SAVOLAINEN, Eija 2017-12-12. Tuotepäällikkö. [Haastattelu.] Helsinki. Työhuone Pasila.

SMARTEDUCATION, UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ. Projektit. Systemiset oppimiskäytännöt. Oppimiskäytännöjen suunnittelun ja käytön periaatteet. Oppimiskäytännön suunnittelu. Testaus. Testauksen tasot. [Viitattu 2017-12-10.] Saatavissa: <http://smarteducation.jyu.fi/projektit/systech/Periaatteet/suunnittelun-periaatteet/testaus/testauksen-tasot>

TALOUSHALLINTOLIITTO 2016-10-07. Tulorekisteri säästäisi yksityisellä sektorilla 35-40 miljoonaa euroa vuodessa. [Viitattu 2017-10-25.] Saatavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/ajankohtaista/tulorekisteri-saastaisi-yksityisella-sektorilla-35-40-miljoonaa-euroa-vuodessa>

TULOREKISTERI 2017-08-30. Tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin. [Viitattu 2017-11-02.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/tietojen-ilmoittaminen-tulorekisteriin.pdf>

TULOREKISTERI 2017-11-09. Käyttöönottostrategia. [Viitattu 2018-03-10.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/tulorekisteri-k%C3%A4ytt%C3%B6nottostrategia-2019-2020-sidosryhmille-julkaistava-versio.pdf>

- TULOREKISTERI s.a.a. Tietoa meistä. [Viitattu 2018-03-15.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/>
- TULOREKISTERI s.a.b. Varmennepalvelu – Yleiskuvaus. [Viitattu 2018-03-08.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/varmennepalvelu---palvelukuvaus.pdf>
- TULOREKISTERI 2018-02-08. Verkko-seminaari. Tulorekisteri: Mikä muuttuu palkkojen ilmoittamisessa 2019? [Viitattu 2018-03-17.] Saatavissa: https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/esitykset/verkkoseminaari_helmikuu.pdf
- TULOREKISTERI s.a.c. Verkko-seminaarin 8.2.2018 chat-kysymykset. [Viitattu 2018-03-18.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/chatkysymykset-080218.pdf>
- TULOREKISTERI s.a.d. Yksityishenkilöt. Paperilla ilmoittaminen tulorekisteriin. [Viitattu 2018-03-05.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yksityishenkil%C3%B6t/paperilla-ilmoittaminen-tulorekisteriin/>
- TUOMI, Jouni ja SARAJÄRVI, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- TVR 2018-01-15. Työnantajat. Aloittava työnantaja. Miten maksut maksetaan. Palkkojen ilmoittaminen. [Viitattu 2018-03-18.] Saatavissa: <https://tvr.fi/fi/tyonantajat/aloittava-tyonantaja2/miten-maksut-maksetaan/palkkojen-ilmoittaminen/>
- TVR 2015-09-25. Työnantajat. Aloittava työnantaja. Miten maksut maksetaan. Virheiden korjaus ja muutoksenhaku. [Viitattu 2018-03-18.] Saatavissa: <https://tvr.fi/fi/tyonantajat/aloittava-tyonantaja2/miten-maksut-maksetaan/virheiden-korjaus-ja-muutoksenhaku/>
- VALTIOVARAINMINISTERIÖ 2015-11-06. Kansallinen tulorekisteri otetaan käyttöön vuonna 2019. [Viitattu 2017-11-15.] Saatavissa: http://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kansallinen-tulorekisteri-otetaan-kayttoon-vuonna-2019
- VALTIOVARAINMINISTERIÖ 2014-12-05. Kansallisen tulorekisterin perustamishanke on käynnistynyt. [Viitattu 2017-10-27.] Saatavissa: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/tulorekisteri/
- VEROHALLINNON OHJELMISTOTALOPÄIVÄ 2015-05-21. Kansallisen tulorekisterin perustamishankkeesta. [Viitattu 2017-11-23.]
- VEROHALLINTO s.a.a. Tietoa verohallinnosta. Tietoa verotuksesta. Tulorekisteri. [Viitattu 2017-10-9.] Saatavissa: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/tulorekisteri/

VEROHALLINTO s.a.b. Tietoa verohallinnosta. Tietoa verotuksesta. Tulorekisteri. Katre-hanke. [Viitattu 2017-10-09.] Saatavissa: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/tulorekisteri/katre-hanke/

VEROHALLINTO s.a.c. Tietoa verohallinnosta. Tietoa verotuksesta. Tulorekisteri. Sidosryhmättestaus. [Viitattu 2017-11-24.] Saatavissa: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/tulorekisteri/sidosryhm%C3%A4testaus/

VEROHALLINTO s.a.d. Tietoa verohallinnosta. Yhteystiedot ja asiointi. Asioi verkossa. Tietoa omaverosta. [Viitattu 2018-03-12.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/asioi-verkossa/tietoa-omaverosta/>

VEROHALLINTO s.a.e. Yritykset ja yhteisöt. Ilmoittaminen ja maksaminen. Vuosi-ilmoitus. Vuosi-ilmoitusten korjaaminen. [Viitattu 2018-03-18.] Saatavissa: https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/vuosiilmoitus/vuosiilmoitusten_korjaamine3/

YRITTÄJÄT 2017-10-06. Asiointi viranomaisten kanssa helpottuu: Hallitus esittää tulorekisterin käyttöönottoa. [Viitattu 2017-10-27.] Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajat/a/uutiset/564397-asiointi-viranomaisten-kanssa-helpottuu-hallitus-esittaa-tulorekisterin-kayttoonottoa>

Y-STUDIO 2016-08-25. Väärää tietoa – Tulorekisteri helpottaa yrittäjien elämää. [Viitattu 2017-10-27.] Saatavissa: <https://y-studio.fi/artikkelit/vaaraa-tietoa-tulorekisteri-helpottaa-yrittajien-elamaa/>

LIITE 1: HAASTATTELU

Taustatiedot

1. Työnimike/-tehtävä
2. Koulutus
3. Miten työtehtävä liittyy tulorekisteriin?

Tulorekisteri

4. Miten olette varautuneet tulorekisteriin?
5. Oletteko saaneet tarpeeksi tietoa tulorekisteristä? Onko siitä tiedottaminen ollut riittävää?
6. Tulorekisterin päätavoitteena on vähentää yritysten hallinnollista taakkaa. Koetko, että tämä tavoite on toteutumassa? Mikä tavoitteen toteutumisessa on haasteellisinta?
7. Tulorekisteri pyrkii torjumaan myös harmaata taloutta, sillä puutteet ilmoituksista on helppo huomata nopeasti. Uskotko, että tässä tullaan onnistumaan?
8. Mitä muita hyötyjä tulorekisteristä on mielestäsi? Entä onko siinä haittoja?
9. Näin etukäteen ajateltuna, onko tulorekisteriin siirtyminen hyvä asia? Ollaanko siihen siirtymässä liian nopealla aikataululla?
10. Oletteko saaneet kyselyjä tulorekisteristä esim. tilitoimistoista? Jos kyllä, millaisia nämä ovat olleet?
11. Mitä toimia tulorekisterin käyttöönottoon vaaditaan? Aiheutuuko tästä yrityksille suuriakin kustannuksia?
12. On suunniteltu, että rekisteri otettaisiin käyttöön 1.1.2019, uskotko että tässä tavoitteessa onnistutaan? Kuinka pitkään käyttöönottamisessa kestää (päiviä, kuukausia)?
13. Miten koet ohjelmistojen muuttumisen? Onko sinulla tähän joitain toiveita tai odotuksia? Mitä mahdollisuuksia ja riskejä tähän liittyy mielestäsi?